DUTCH BIRDING

VOLUME 31 • NO 4 • 2009

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over Palearctische vogels

Redactie
Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail editors@dutchbirding.nl

Fotoredactie
Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Nederland
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

Abonnementenadministratie
p/a Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Nederland
e-mail circulation@dutchbirding.nl

Bestuur
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
e-mail dba@dutchbirding.nl

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna
CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail cdna@dutchbirding.nl

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna
CSNA, p/a George Sangster
e-mail csna@dutchbirding.nl

Telefoonlijnen
0900-BIRDING (= 0900-2473464)
(vogellijn, EUR 0.35/min)
010-4281212 (inspreeklijn)

Internet
www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

Hoofdredacteur Arnoud van den Berg (tel 023-5378024, e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

Adjunct hoofdredacteur Enno Ebels (tel 030-2961335, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

Uitvoerend redacteur André van Loon (tel / fax 020-6997585, e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

Fotografisch redacteur René Pop (tel 0222-316801, fax 0222-316802, e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

Redactieraad Peter Adriaens, Ferdy Hieselaar, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, Roland van der Vliet en Rik Winters

Redactie-adviesraad Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai, Brian Small en Lars Svensson

Redactiemedewerkers Max Berlijn, Nils van Duivendijk, Steve Geelhoed, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen en Kees Roselaar

Productie en lay-out André van Loon en René Pop

Advertenties Laurens Steijn, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam e-mail advertising@dutchbirding.nl

Abonnementen De abonnementsprijs voor 2009 bedraagt: EUR 36.50 (Nederland), EUR 39.50 (België), EUR 37.00 (rest van Europa) en EUR 40.00 (landen buiten Europa). Abonnees in België en Nederland ontvangen ook het dvd-jaaroverzicht.
U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN•AMRO (Castricum), ovv 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); *Vogels van de wereld – complete checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de wereld); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie) door E C Dickinson (redactie) (2003, Londen) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *Birds of the world: recommended English names* door F Gill & M Wright (2006, Londen) (Engelse namen van overige vogels in de wereld).

Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'The Journal').

Dutch Birding Association

Bestuur Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter, tel 071-4024547), Arjan van Egmond, Wietze Janse en Han Zevenhuizen (secretaris); tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd.

Bestuursmedewerkers Jeannette Admiraal, Menno van Duijn, Albert van den Ende, Thomas van der Es, Janneke Kimstra, Bertus de Lange, Arnold Meijer, Ies Meulmeester, Marc Plomp, Sjoerd Radstaak, Chris van Rijswijk, Henk van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Vincent van der Spek, Pieter van Veelen, Michel Veldt, Reinoud Vermoolen, Jeroen van Vianen, Roben Vlot, Kees de Vries en Peter Weiland.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

Leden Ruud Brouwer, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk (voorzitter), Arjan Ovaa, Willem van Rijswijk, Roy Slaterus, Laurens Steijn en Arend Wassink. **Medewerker** Max Berlijn (archivaris). De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

Leden Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2009 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars.

ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland

Dutch Birding

Chief editor Arnoud van den Berg (tel +31-235378024, e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

Deputy chief editor Enno Ebels (tel +31-302961335, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

Executive editor André van Loon (tel / fax +31-206997585, e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

Photographic editor René Pop (tel +31-222316801, fax +31-222316802, e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

Editorial board Peter Adriaens, Ferdy Hieselaar, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, Roland van der Vliet and Rik Winters

Editorial advisory board Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai, Brian Small and Lars Svensson

Editorial assistants Max Berlijn, Nils van Duivendijk, Steve Geelhoed, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen and Kees Roselaar

Production and lay-out André van Loon and René Pop

Advertising Laurens Steijn, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam e-mail advertising@dutchbirding.nl

Subscriptions The subscription rate for 2009 is: EUR 36.50 (Netherlands), EUR 39.50 (Belgium), EUR 37.00 (Europe) and EUR 40.00 (countries outside Europe). Subscribers in Belgium and the Netherlands also receive the DVD year review.
Subscribers in Belgium, Denmark, Finland, Germany, Norway and Sweden are kindly requested to pay the subscription fee to our local bank accounts in these countries. Details can be found on the internet (www.dutchbirding.nl).
British subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque. This cheque can be sent to Dutch Birding, c/o Jeannette Admiraal, Iepenlaan 11, 1901 ST Castricum, Netherlands. Subscribers in other countries can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send an e-mail indicating your credit card type, account number, the expiry date and full address details to circulation@dutchbirding.nl. The subscription starts upon receipt of payment and already published issues will be sent.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *Vogels van de wereld – complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition) by E C Dickinson (editor) (2003, London) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *Birds of the world: recommended English names* by F Gill & M Wright (2006, London) (English names of remaining birds of the world).

For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'The Journal').

Dutch Birding Association

Board Theo Admiraal (treasurer), Gijsbert van der Bent (president, tel +31-714024547), Arjan van Egmond, Wietze Janse and Han Zevenhuizen (secretary); the editors of Dutch Birding also have one seat in the board.

Board assistants Jeannette Admiraal, Menno van Duijn, Albert van den Ende, Thomas van der Es, Janneke Kimstra, Bertus de Lange, Arnold Meijer, Ies Meulmeester, Marc Plomp, Sjoerd Radstaak, Chris van Rijswijk, Henk van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Vincent van der Spek, Pieter van Veelen, Michel Veldt, Reinoud Vermoolen, Jeroen van Vianen, Roben Vlot, Kees de Vries and Peter Weiland.

Dutch rarities committee (CDNA)

Members Ruud Brouwer, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk (voorzitter), Arjan Ovaa, Willem van Rijswijk, Roy Slaterus, Laurens Steijn and Arend Wassink. **Assistant** Max Berlijn (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

Members Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2009 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding

International journal on Palearctic birds

Editors
Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail editors@dutchbirding.nl

Photographic editor
Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Netherlands
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

Subscription administration
c/o Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Netherlands
e-mail circulation@dutchbirding.nl

Board
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
e-mail dba@dutchbirding.nl

Dutch rarities committee
CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail cdna@dutchbirding.nl

Dutch committee for avian systematics
CSNA, c/o George Sangster
e-mail csna@dutchbirding.nl

Internet
www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

JAARGANG 31 NUMMER 4 2009 *VOLUME 31 NUMBER 4 2009*

Artikelen / papers

211 Broedgeval van vermoedelijke Noordse Kwikstaart bij Spaarndam in 2008 [BREEDING OF PRESUMED GREY-HEADED WAGTAIL NEAR SPAARNDAM IN 2008] *Roy Slaterus*

218 Unidentified storm petrels off Puerto Montt, Chile, in February 2009 *Jim Dowdall, Seamus Enright, Kieran Fahy, Jeff Gilligan, Gerard Lillie & Michael O'Keeffe*

223 Masked Booby in Iran in April 2007 *Raffael Ayé & Ibrahim Bayrami*

224 Successful mixed breeding of Atlas Long-legged Buzzard and Common Buzzard on Pantelleria, Italy, in 2008 *Andrea Corso*

226 Siberische Taling in regio Amsterdam in mei 2006 [BAIKAL TEAL IN AMSTERDAM REGION IN MAY 2006] *Leon Edelaar*

229 Current status of Yellow-browed Warbler on Mount Kinabalu, Borneo, Malaysia, in winter *Laurens Steijn*

230 Status and distribution of Oriental White-eye in Iran *Mark Zekhuis & Maysam Ghasemi*

Aankondigingen & verzoeken / announcements & requests

231 Cotingas and manakins – a request for photographs

Varia

232 Albatrosses and penguins of New Zealand and Australian subantarctic islands *Otto Plantema*

247 Algerian Nuthatch: a photographic trip *David Monticelli & Vincent Legrand*

WP reports

252 June–late July 2009 *Arnoud B van den Berg & Marcel Haas*

Recente meldingen / recent reports

259 Mei–juni 2009 *Roy Slaterus & Vincent van der Spek*

DB Actueel

267 Grijze Wouw brengt bliksembezoek aan Alblasserwaard [BLACK-WINGED KITE]; Brown Fish Owl in Turkey and first breeding record for WP

DBA-nieuws

270 Laurens Steijn als bestuurslid opgevolgd door Han Zevenhuizen; Dutch Birding-vogellijn: een tijd van komen en een tijd van gaan

Voorplaat / front cover

Vale Gierzwaluw / Pallid Swift *Apus pallidus*, Amato-riviermonding / Amato river mouth, Calabria, Italië, 23 augustus 2008 *(Daniele Occhiato)*

Broedgeval van vermoedelijke Noordse Kwikstaart bij Spaarndam in 2008

Roy Slaterus

Op 25 april 2008 kreeg ik op een akker langs de Ringweg bij Spaarndam, Noord-Holland, kortstondig een 'gele kwikstaart' *Motacilla* in beeld, waarvan ik aannam dat het een Noordse Kwikstaart *M thunbergi* betrof. De bovenkop was namelijk overwegend donkergrijs en de teugel en een deel van de oorstreek waren nagenoeg zwart, wat kenmerkend is voor mannetjes van deze soort. Opvallend was de aanwezigheid van een vrij smal, wit wenkbrauwstreepje achter het oog, wat bij een minderheid voorkomt. Aanvankelijk meende ik dat het om een doortrekker ging die spoedig zijn weg naar de Scandinavische broedgebieden zou vervolgen. Toen ik hem echter op 3 mei opnieuw zag, kreeg ik het vermoeden dat hij hier een territorium had. Een dag later was hij nog steeds aanwezig en besloot ik om een aantal vogelaars uit de omgeving te informeren. Vanaf dat moment werd de plek nauwlettend in de gaten gehouden, met een interessante reeks van observaties als resultaat, uitmondend in een broedgeval. De eerste waarneming bleek al op 21 april te zijn gedaan door Han Buckx en de laatste vond plaats op 20 juni. In het voorjaar van 2009 keerde de vogel terug, maar een broedgeval kon toen niet worden vastgesteld. In dit artikel worden de determinatie en het broedgeval besproken.

Beschrijving

De beschrijving is voornamelijk gebaseerd op foto's en geluidsopnamen die gedurende het verblijf van de vogel veelvuldig zijn gemaakt.

GROOTTE & BOUW Niet of nauwelijks verschillend van Gele Kwikstaart *M flava*. Snavel mogelijk iets forser en enigszins opgewipt lijkend.

244 Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* of hybride / or hybrid, mannetje / male, Spaarndam, Noord-Holland, 4 mei 2008 *(Roy Slaterus)*

245 Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* of hybride / or hybrid, mannetje / male, Spaarndam, Noord-Holland, 3 mei 2008 *(Roy Slaterus)*. Relatief brede wenkbrauwstreep (voor Noordse), gedeeltelijk witachtige oogring en beperkte mate van borsttekening duiden mogelijk op hybride / Rather broad supercilium (for Grey-headed), pale lower part of eye-ring and relatively few dark spots on breast may indicate hybrid origin.

246 Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi*, mannetje / male, Helgoland, Duitsland, 30 mei 2008 *(Roy Slaterus)*. Typisch exemplaar zonder sporen van witte wenkbrauwstreep en met donkere vlekken op borst / Typical male, without trace of white supercilium and with obvious breast markings.

KOP & HALS Voorhoofd, kruin, achterhoofd en achterhals grijs, donkerder dan bij mannetje Gele Kwikstaart en blauwe tint minder opvallend. Middenkruinveren met groenachtige top. Zijhals grijsgroen zoals bovendelen. Zijkruin boven oog donkergrijs tot zwart, net als teugel en voorste deel van oorstreek. Achterste deel van oorstreek iets lichter grijs. Smalle witachtige wenkbrauwstreep uitsluitend achter oog. Lichtgrijs vlekje boven teugel (op rechterkant van kop nagenoeg afwezig); na enkele weken nagenoeg verdwenen door sleet. Oogring grijs en onopvallend, midden onder oog iets lichter. Kin wit. Keel heldergeel.
BOVENDELEN Mantel, rug, schouder en bovenstaartdekveren grijsgroen, mogelijk iets donkerder dan bij Gele Kwikstaart. Stuit groenig met gele zweem.
ONDERDELEN Borst, buik, flanken en onderstaartdekveren helder geel. Zijborst met opvallende grijsgroenige vlek. Enkele grijsgroene vlekjes op middenborst; na enkele weken iets omvangrijker.
VLEUGEL Vleugelboeg grijsgroen. Middelste en grote dekveren met donker centrum en lichte zomen, twee vuilwitte vleugelstrepen vormend. Tertials met donker centrum en vuilwitte zomen, in zit groot deel van donkerbruine hand- en armpennen bedekkend.
STAART Bovenstaart donkerbruin met witte buitenste staartveren. Onderstaart grotendeels wit (als gevolg van witte buitenste staartveren).
NAAKTE DELEN Oog, snavel en poot zwart.
GELUID Vluchtroep tweedelig *psie-iet*, zoals van Gele Kwikstaart, zowel in vlucht als op grond te horen. Soms ook eenvoudig *tsliep*. Zangstrofen eveneens lijkend op Gele: snerpend *tsrrriep*, vaak tweemaal achtereen en soms afgewisseld met eenvoudig gekwetter. Zang vaak vanaf verhoging ten gehore gebracht, zoals kluit aarde of paaltje. Soms ook in vlucht zingend (*tsrrriep*), meestal in felle reactie op zingende mannetjes Gele.

Determinatie

Het uiterlijk van de vogel wees op een Noordse Kwikstaart. Enkele mogelijk subtiel afwijkende kenmerken, gecombineerd met de voor Noordse vroege aankomstdatum, veroorzaakten echter enige twijfel. De vraag of het een hybride kon zijn diende zich daarom aan.

De determinatie als mannetje sprak voor zich.

Lastiger was de bepaling van de leeftijd. Eerstezomer 'gele kwikstaarten' lijken veel op adulte en zijn in het veld in veel gevallen niet met zekerheid op leeftijd te brengen. Bij veel eerste-zomer mannetjes zijn de onderdelen valer van kleur en zijn er twee of drie generaties grote dekveren aanwezig. Ook de aanwezigheid van bruine, gesleten handpennen duidt op het eerste zomerkleed, evenals een lichte ondersnavelbasis. Maar omdat adulte vogels ook een ruigrens in de grote dekveren kunnen vertonen en de overige verschillen gering zijn, is leeftijdsbepaling in het voorjaar vaak alleen mogelijk bij vogels in de hand (Alström et al 2003). De vogel van Spaarndam was vermoedelijk een adult exemplaar op grond van de intens gekleurde onderdelen en de zwarte snavel. De vleugelrui bood weinig aanknopingspunten voor de bepaling van de leeftijd en van sterk gesleten, juveniele handpennen leek geen sprake.

Mannetjes van de verschillende taxa in het gele-kwikstaartcomplex verschillen het duidelijkst van elkaar door hun koptekening. De vogel van Spaarndam viel op door zijn overwegend donkergrijze bovenkop, teugel en oorstreek, zoals kenmerkend is voor Noordse Kwikstaart. Bij Gele Kwikstaart zijn deze veerpartijen lichter grijs en voorzien van een blauwachtige tint. Ook is er bij Gele vaak enige witachtige tekening op de oorstreek, evenals een onderbroken, witachtige oogring (Alström et al 2003). Bij de vogel van Spaarndam was de oorstreek egaal donkergrijs en stak de oogring weinig af, zoals bij Noordse. Voorts wordt Gele gekenmerkt door een lange, witte wenkbrauwstreep die vanaf de snavelbasis tot aan de achterzijde van de oorstreek reikt. Bij veel Noordse ontbreekt elk spoor van een wenkbrauwstreep maar een minderheid van mannetjes in zomerkleed vertoont een smal, wit of lichtgrijs wenkbrauwstreepje, doorgaans uitsluitend achter het oog. Bij andere exemplaren zijn zelfs ook voor het oog sporen van een wenkbrauwstreep aanwezig. Het gaat daarbij zelden om meer dan een klein vlekje boven de teugel (Alström et al 2003). Aymí (1999) beschreef de variatie van onder meer de wenkbrauwstreep bij adulte mannetjes 'gele kwikstaarten' – weliswaar in winterkleed – die gedurende de najaren van 1992-95 in de Ebrodelta, Tarragona, Spanje, werden gevangen. Bij 13% van de 99 onderzochte Noordse was sprake van een korte en onopvallende maar volledige wenkbrauwstreep; bij 61% waren er slechts sporen van een wenkbrauwstreep zichtbaar voor of achter het oog; en bij 26% ontbrak de wenkbrauwstreep volledig. De wenkbrauwstreep van de vogel van Spaarndam lijkt daarmee te passen binnen de variatie van Noordse. Enige twijfel hierover wordt veroorzaakt doordat de wenkbrauwstreep mogelijk iets te breed was voor Noordse.

Aanvullende – maar subtiele – kenmerken van Noordse Kwikstaart die vaak worden genoemd zijn de enigszins opgewipt lijkende snavel, de relatief donkere kleur van de bovendelen en de 'ketting' van donkere vlekjes over de borst (van Duivendijk 2002). In het veld en op foto's bleken de snavelvorm en de kleur van de bovendelen bij de vogel van Spaarndam moeilijk te beoordelen. De donkere borsttekening was tijdens de eerste weken van het verblijf beperkt tot slechts enkele onopvallende vlekjes op de middenborst, maar werd later duidelijker zichtbaar.

Hybriden tussen Noordse Kwikstaart en Gele Kwikstaart kunnen wat uiterlijk betreft op een van beide soorten lijken of intermediaire kenmerken vertonen (Alström et al 2003). Gelet op de variatie binnen Noordse is het waarschijnlijk onmogelijk om aan te tonen dat de vogel geen zuivere Noordse was ofschoon drie kenmerken mogelijk op een hybride wezen: de wenkbrauwstreep was tamelijk breed voor Noordse, de donkere borsttekening was niet erg uitgesproken en de oogring midden onder het oog was relatief licht van kleur. Het is onduidelijk hoeveel waarde hieraan moet worden gehecht. Bovendien wordt de interpretatie van deze kenmerken bemoeilijkt doordat bij verschillende houdingen en bij verschillende lichtval kleuren en patronen telkens een andere indruk achterlieten; onder bepaalde omstandigheden leek de wenkbrauwstreep bijvoorbeeld vrij smal.

Broedgeval

In de eerste dagen van mei werd duidelijk dat de vogel een territorium had bezet. Hij zong in deze periode veelvuldig en geregeld verjoeg hij mannetjes Gele Kwikstaart van zijn terrein. Het territorium was vermoedelijk niet erg groot maar wel gevarieerd. Het bestreek onder meer een grasland, een perceel met wintertarwe, twee braakliggende akkers en een asfaltweg. Het gebied is al jaren achtereen in trek bij Gele Kwikstaarten; in 2008 hadden ten minste vijf paren zich gevestigd binnen 500 m rond dit territorium.

In de ochtend van 11 mei kon voor het eerst worden vastgesteld dat hij gepaard was. De determinatie van het vrouwtje bleef echter onzeker. De vrij brede en lange wenkbrauwstreep, de opvallende oogring en de lichte vlekjes op de oorstreek leken te wijzen op Gele Kwikstaart. Ze verschilde echter van de vrouwtjes Gele in de directe omgeving, doordat de hoeveelheid geel op de onderdelen be-

247

248

249

250

247 Nestlocatie / breeding site, Spaarndam, Noord-Holland, 11 mei 2008 *(Roy Slaterus)* **248** Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* of hybride / or hybrid, mannetje / male, Spaarndam, Noord-Holland, 4 mei 2008 *(Roy Slaterus)* **249** Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* of hybride / or hybrid, mannetje / male, Spaarndam, Noord-Holland, 4 juni 2008 *(Roy Slaterus)* **250** Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* of hybride / or hybrid, mannetje / male, Spaarndam, Noord-Holland, 17 mei 2008 *(Roy Slaterus)*

perkt was. Bij vrouwtje Noordse Kwikstaart is de wenkbrauwstreep doorgaans smaller en korter en zijn de oorstreek, kruin en bovendelen donkerder en kouder grijs van kleur. Daarnaast valt de donkere teugelstreep meestal meer op en is de middenborst, net als bij mannetjes, gevlekt. De determinatie van vrouwtjes 'gele kwikstaarten' is echter dermate complex dat zekerheid omtrent de identiteit van het vrouwtje moeilijk te verkrijgen is.

Dankzij de vliegbewegingen van het paar kon de plaats van het nest tamelijk nauwkeurig worden bepaald. Het bevond zich in een perceel met wintertarwe op c 50 m van de weg. Omdat het perceel niet kon worden betreden werd het nest zelf niet gevonden. Op 16 mei werd voor het eerst vermoed dat het paar eieren had omdat het mannetje het vrouwtje leek af te lossen bij het broeden. Het vrouwtje keerde al na 20 min terug, in overeenstemming met het gegeven dat bij 'gele kwikstaarten' vrouwtjes het grootste gedeelte van het broeden voor hun rekening nemen (cf Cramp 1988).

Op 27 mei werden voor het eerst voedselvluchten waargenomen van zowel het mannetje als het vrouwtje, zodat werd aangenomen dat de eieren inmiddels waren uitgekomen. Enkele dagen later hield alleen nog het vrouwtje zich bezig met het zoeken van voedsel voor de jongen en legde het mannetje zich vooral toe op het afbakenen van het territorium. Op 4 juni werd voor het eerst een jong gezien, moeizaam fladderend in de richting van het vrouwtje dat voedsel aandroeg. Een dag eerder hadden een of meer jongen mogelijk het nest al

251

252

253

254

251 Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi*, vrouwtje / female, Helgoland, Duitsland, 30 mei 2008 *(Roy Slaterus)*. Kenmerkend zijn vrij korte wenkbrauwstreep en donkere vlekken op borst. Maakte deel uit van groepje doortrekkende Noordse Kwikstaarten / Short supercilium and breast-markings typical of female Grey-headed Wagtail. This bird was part of small flock of Grey-headed on migration. **252** Waarschijnlijke Gele Kwikstaart / probable Blue-headed Wagtail *Motacilla flava*, vrouwtje / female, Spaarndam, Noord-Holland, 11 mei 2008 *(Roy Slaterus)*. Gepaard met Noordse Kwikstaart *M thunbergi* (of hybride). Vrij brede en lange wenkbrauwstreep, opvallende oogring en lichte vlekjes op oorstreek passen op Gele Kwikstaart maar sluiten Noordse vermoedelijk niet uit / Female paired with Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* (or hybrid). Rather broad and long supercillium, conspicuous eye ring and pale markings on ear-coverts suggest Blue-headed but probably do not exclude Grey-headed. **253** 'Gele kwikstaart' / 'yellow wagtail' *Motacilla*, juveniel / juvenile, Spaarndam, Noord-Holland, 10 juni 2008 *(Roy Slaterus)*. C 19 dagen oude nakomeling van mannetje Noordse Kwikstaart (of hybride) *M thunbergi* en waarschijnlijk vrouwtje Gele Kwikstaart *M flava* / C 19 days old young of male Grey-headed *M thunbergi* (or hybrid) and probable female Blue-headed Wagtail *M flava*. **254** Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* of hybride / or hybrid, mannetje / male, Amsterdam, Noord-Holland, 4 mei 2008 *(Kees Jonker)*. Deze vogel, die optrok met c 20 Noordse Kwikstaarten op doortrek, heeft een koptekening vergelijkbaar met de vogel van Spaarndam / This bird, that was part of a group of c 20 migrating Grey-headed Wagtails, shows a head pattern similar to the Spaarndam bird.

verlaten, aangezien het vrouwtje toen al op vrij grote afstand van het nest met voedsel neerstreek. Het aantal jongen bleek moeilijk vast te stellen maar bedroeg op 5 juni minimaal twee. Naarmate de jongen ouder werden bleek het moeilijker om ze te localiseren omdat zich meerdere families Gele Kwikstaarten in het gebied ophielden.

Terugredenerend lijkt het erop dat met nestbouw werd aangevangen rond 4 mei, met broeden rond 10 mei, de eieren uitkwamen rond 22 mei en de jongen het nest verlieten rond 3 juni. Dat nestbouw niet werd waargenomen, is waar-

schijnlijk te verklaren doordat bij deze soort alleen vrouwtjes deze taak op zich nemen (Cramp 1988), terwijl pas op 11 mei duidelijk werd met welk van de aanwezige vrouwtjes de Noordse Kwikstaart was gepaard.

In het voorjaar van 2009 keerde de vogel terug, mogelijk reeds op 9 april toen Ben Sleeman een mannetje Noordse Kwikstaart met een korte wenkbrauwstreep waarnam. Op ten minste 4, 5, 7 en 9 mei verbleef de vogel in de buurt van waar hij in 2008 nestelde. Hij leek echter niet gepaard en hij zong weinig. Latere waarnemingen zijn niet bekend; mogelijk verbleef hij gedurende de rest van het voorjaar in enkele aangrenzende akkerpercelen, die moeilijk te overzien zijn.

Status van Noordse Kwikstaart in Nederland

Noordse Kwikstaarten worden in Nederland vrijwel uitsluitend opgemerkt tijdens de voorjaarstrek, tussen half april en begin juni. Op trektelpost Breskens, Zeeland, worden de eerste gemiddeld op 22 april gezien, afgaande op de gegevens uit 1991-2008; de vroegste werd waargenomen op 8 april 1992, terwijl de soort in 2002 pas voor het eerst op 7 mei werd genoteerd (Telgroep Breskens 2006, www.trektellen.nl). In 2008 verscheen de eerste hier op 28 april (www.trektellen.nl). De meeste passeren echter in de tweede en derde week van mei, aanzienlijk later dan Gele Kwikstaart; de mediane datum van Gele bij Breskens is 22 april en die van Noordse 16 mei (LWVT/SOVON 2002). Op goede dagen in mei kunnen er bij Breskens tot 2500 Noordse langstrekken, meer dan 90% van alle 'gele kwikstaarten'. In zulke jaren bedraagt het totale aantal trekkers hier ruim 10 000 (Lilipaly et al 1998, 2000). Het jaarlijks waargenomen aantal Noordse wisselt sterk, samenhangend met het al dan niet optreden van voor stuwing gunstige winden in de trekperiode.

De najaarstrek van Noorse en Zweedse broedvogels naar hun overwinteringsgebieden in Afrika verloopt via Zuidwest-Europa (LWVT/SOVON 2002). Waarnemingen in Nederland zijn in het najaar echter aanzienlijk zeldzamer dan in het voorjaar. Dit hangt samen met het feit dat alleen mannetjes in zomerkleed eenvoudig gedetermineerd kunnen worden; eenmaal in winterkleed blijven veel Noordse Kwikstaarten tijdens het najaar vermoedelijk onopgemerkt.

Zekere broedgevallen van Noordse Kwikstaart in Nederland zijn niet bekend. Wel zijn er tussen 1975 en 1994 enkele broedverdachte Noordse waargenomen. Zo werden er in 1975 en 1977 respectievelijk één en twee zingende mannetjes aangetroffen ten zuiden van Zuidwolde, Drenthe. Deze vogels werden zowel alarmerend als met voedsel in de snavel gezien maar broeden kon niet met zekerheid worden aangetoond (van Dijk & van Os 1982). Op 23 juli 1979 werd in de omgeving van de Koegelwieck op Terschelling, Friesland, een mannetje Noordse gezien dat een pas uitgevlogen jong voerde. Bij benadering door de waarnemer alarmeerde deze oudervogel hevig. De andere ouder werd echter niet waargenomen (Zwart 1985). Een waarschijnlijk gepaard en zingend mannetje dat van 12 tot 22 juni 1994 bij Griendtsveen, Limburg, verbleef, wees weliswaar op een territorium maar concrete aanwijzingen voor een broedgeval ontbraken. De vogel verbleef op een kruidenrijk weiland maar verdween kort nadat het perceel was gemaaid (van Seggelen & Alards 1994). In al deze gevallen was de identiteit van de betrokken vrouwtjes onbekend (Bijlsma et al 2001).

Discussie

Door diverse auteurs is erop gewezen dat voorzichtigheid geboden is bij de determinatie van 'gele kwikstaarten' buiten het normale verspreidingsgebied (Glutz von Blotzheim & Bauer 1985, Cramp 1988, Alström et al 2003, Schweizer 2005, Winters 2006). Bij nagenoeg alle taxa met verspreidingsgebieden die aan elkaar grenzen is hybridisatie vastgesteld en in sommige gevallen betreft dit zelfs een veel voorkomend fenomeen resulterend in intermediaire gele-kwikstaarttypen. In bepaalde gevallen lijkt het er zelfs op dat hybriden tussen twee taxa een sterke gelijkenis kunnen vertonen met een derde taxon. Zo zijn er broedvogels in Frankrijk aangetroffen die wat uiterlijk betreft op Witkopkwikstaart *M leucocephala* of Russische Gele Kwikstaart *M f beema* leken. Aangezien deze vogels alleen zijn gemeld uit gebieden waar zowel Gele Kwikstaarten als Engelse Kwikstaarten *M flavissima* broeden, heeft het er alle schijn van dat het hier gaat om hybriden tussen deze taxa (Dubois 2001). Daarnaast kan individuele variatie binnen de taxa, bijvoorbeeld met betrekking tot de kleur van de kruin en de oorstreek, de omvang van de wenkbrauwstreep of de hoeveelheid wit op de keel, de determinatie bemoeilijken.

Het broedgebied van Noordse Kwikstaart strekt zich uit van Scandinavië – ten noorden van c 61°N in Zweden – tot in Siberië, Rusland. In Europa grenst het broedgebied in het zuiden aan dat van Gele Kwikstaart. Hybridisatie tussen beide taxa is een bekend fenomeen in een relatief smal overgangsgebied in Zuid-Noorwegen, Centraal-Zweden, Zuid-Finland, Noord-Estland en Rusland.

Deze zone is in Zweden c 100-150 km breed (Alström et al 2003).

Het broedgeval bij Spaarndam vond plaats op c 700 km van de dichtstbijzijnde broedgebieden van Noordse Kwikstaart in het zuiden van Noorwegen. In het geval dat het mannetje geen zuivere Noordse was maar een hybride Gele x Noordse Kwikstaart, dan is het broedgeval eveneens opmerkelijk, aangezien zulke broedparen niet vaak buiten de bekende hybridisatiezones in Scandinavië, Estland en Rusland worden aangetroffen.

Dankzegging
Maarten Bongertman volgde het broedpaar op de voet en gaf zijn waarnemingen door. Arnoud van den Berg, Arjan Boele, Han Buckx, Nils van Duivendijk, Fred Hustings, James Lidster, Pim de Nobel, Ben Sleeman, Rik Winters en Erik Wokke droegen eveneens bij aan de totstandkoming van dit artikel. Zij worden daarvoor allen bedankt.

Summary
BREEDING OF PRESUMED GREY-HEADED WAGTAIL NEAR SPAARNDAM IN 2008 From 21 April 2008, a male Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi* (or possibly a hybrid) was present near Spaarndam, Noord-Holland, the Netherlands. During early May it appeared to be paired with a female 'yellow wagtail', probably a Blue-headed Wagtail *M flava*. The identification of the male was based on its mostly dark grey upperhead, with a short, white supercilium behind the eye. The possibility that it was a hybrid could not be fully excluded; the rather wide supercilium (for Grey-headed), the pale lower part of the eye ring and only a few dark spots on the breast may have been indications of hybridization. The female had an obvious supercilium, a white eye ring and pale spots on the ear coverts which suggested Blue-headed; however, the underparts appeared less yellowish than typical for that species. The pair raised at least two young and was last seen on 20 June. In 2009 the male returned – probably as early as 9 April – but it appeared to be unpaired. Previously, territorial males Grey-headed in the Netherlands were reported in 1975, 1977 (two), 1979 and 1994, but breeding was not documented in these cases. The species' nearest breeding areas are situated c 700 km north of Spaarndam in southern Norway.

Verwijzingen
Alström, P, Mild, K & Zetterström, B 2003. Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America: identification and systematics. Londen.
Aymí, R 1999. Identification of adult male yellow wagtails in winter plumage in western Europe. Dutch Birding 21: 241-253.
Bijlsma, R G, Hustings, F & Camphuysen, C J 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland – Common and scarce birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 2. Haarlem.
Cramp, S (redactie) 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
van Dijk, A J & van Os, B L J 1982. Vogels van Drenthe. Assen.
Dubois, P J 2001. Les formes nicheuses de la Bergeronette printanière *Motacilla flava* en France. Ornithos 8: 44-73.
van Duivendijk, N 2002. Dutch Birding Kenmerkengids voor vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Amsterdam.
Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K M (redactie) 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 10/II. Wiesbaden.
Lilipaly, S, Meininger, P L & Wolf, P A 1998. Voorjaarstrek bij Breskens. Jaarverslag 1997. Telgroep Breskens publicatie 3. Vlissingen.
Lilipaly, S, Meininger, P L & Wolf, P A 2000. Voorjaarstrek bij Breskens. Jaarverslagen 1998 en 1999. Telgroep Breskens publicatie 4. Vlissingen.
LWVT/SOVON 2002. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Haarlem.
Schweizer, M 2005. Hybridization between Blue-headed Wagtail and Ashy-headed Wagtail in Switzerland. Dutch Birding 27: 235-241.
van Seggelen, C & Alards, H 1994. Mogelijk broedgeval van de Noordse Gele Kwikstaart bij Griendtsveen. Limburgse Vogels 5: 67-69.
Telgroep Breskens 2006. VerTelpost Breskens 1980-2005. Telgroep Breskens publicatie 6. Vlissingen.
Winters, R 2006. Head pattern of some 'yellow wagtails' in the Netherlands. Dutch Birding 28: 232-234.
Zwart, F 1985. De broedvogels van Terschelling. Assen.

Roy Slaterus, Bervoetsbos 71, 2134 PM Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)

Unidentified storm petrels off Puerto Montt, Chile, in February 2009

In early February 2009, our party of four Irish and two United States birders embarked on an exciting 12-day seabirding voyage from Valparaiso, Chile, south around Cape Horn and then north to Buenos Aires, Argentina, taking in various land stops along the route. Using the local field guide as reference (Jaramillo et al 2003), we had noted Valparaiso's position near the southern edge of the expected range for many Humboldt Current seabirds. So, in order to maximize our seabird list, a few of us decided to take a pelagic off Valparaiso a couple of days prior to joining our ship. On the pelagic, we encountered a number of storm petrels which at the time we found very puzzling. They differed subtly from Wilson's Storm Petrels *Oceanites oceanicus* familiar to us all from the northern hemisphere. The features appeared intermediate between Wilson's and White-vented (or Elliot's) Storm Petrel *O gracilis*, including quite a delicate 'jizz', a relatively narrow wing base and a noticeably pale underwing panel. Many also displayed a lightly mottled vent/lower belly suggestive of White-vented. We considered White-vented a remote possibility off Valparaiso so we were keen to put a name to these birds. Upon consulting Onley & Scofield (2007), we concluded that these must be 'Fuegian' Wilson's Storm Petrel *O o chilensis* (hereafter *chilensis*). Such was the interest sparked by these birds that we began to closely inspect all storm petrels thereafter. This soon paid off!

On 4 February, we reboarded our ship and began journeying south from the city of Puerto Montt through Seno de Reloncaví. Very soon, we were encountering our first storm petrels of the day. Seamus Enright was the first to comment on the extent of white shown by these birds. It was soon apparent that all the birds which we could see well showed much white on the vent/belly and on both the upperwing carpal area and greater underwing-coverts. This pattern was inconsistent with any known taxon of storm petrel. With the light beginning to fade, some of us hastily tried to capture images of these birds as we tried to record what we could from our perch high up on the bow of the ship. By sunset, we had counted c 50 storm petrels in Seno de Reloncaví. All those photographed and observed well appeared to be of the same form. Unfortunately, the viewing conditions precluded a detailed examination.

Description

The descriptive notes are based on field observations backed up by photographic evidence. The most striking feature was the extent of white in the

FIGURE 1 Map of southern South America showing route of our voyage

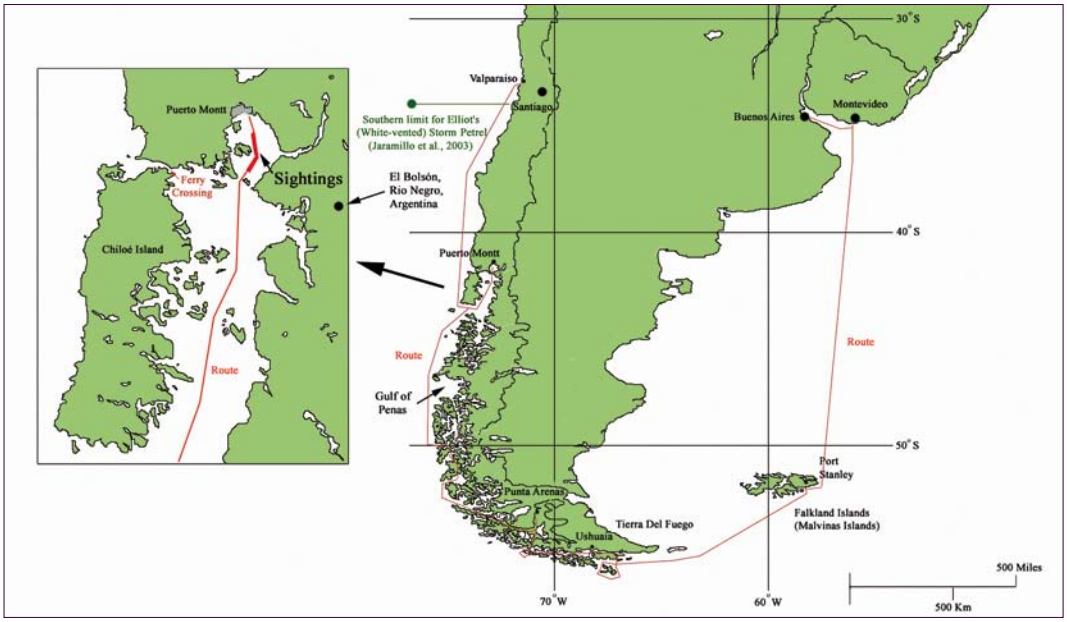

FIGURE 2 Unidentified storm petrels / ongedetermineerde stormvogeltjes *Oceanites*, Seno de Reloncaví, Puerto Montt, Chile, 4 February 2009 *(Michael O'Keeffe)*. Bird in upper row of images may be fresh juvenile while lower two rows appear to depict adults in moult. Note extensive white on vent and lower belly joining rump. There may be slight suggestion of dark feathering on vent. Upperwing and underwing bars both very prominent although these may appear slightly 'exaggerated' due to camera exposure. We advise some caution when analysing these slightly blurred, slightly overexposed images.

255-256 Unidentified storm petrel / ongedetermineerd stormvogeltje *Oceanites*, shortly off Puerto Montt, Chile, 4 February 2009 *(Michael O'Keeffe)*. Different individuals.

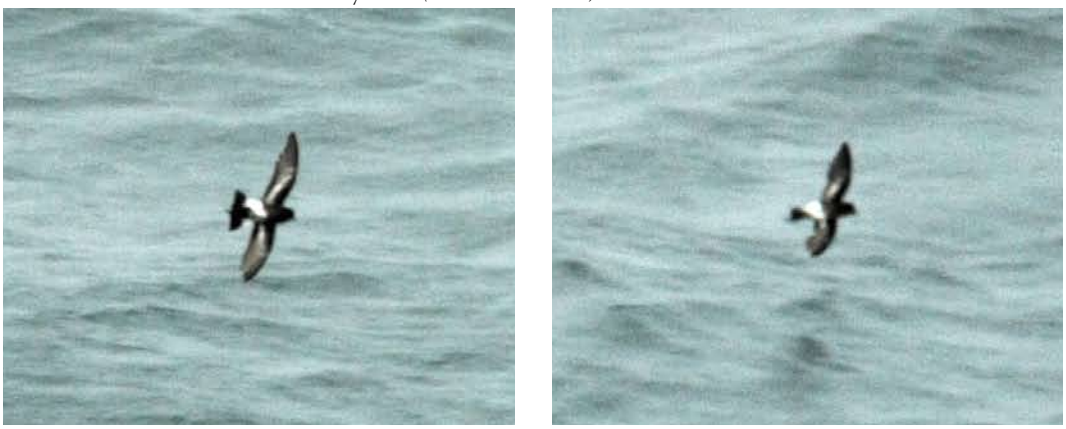

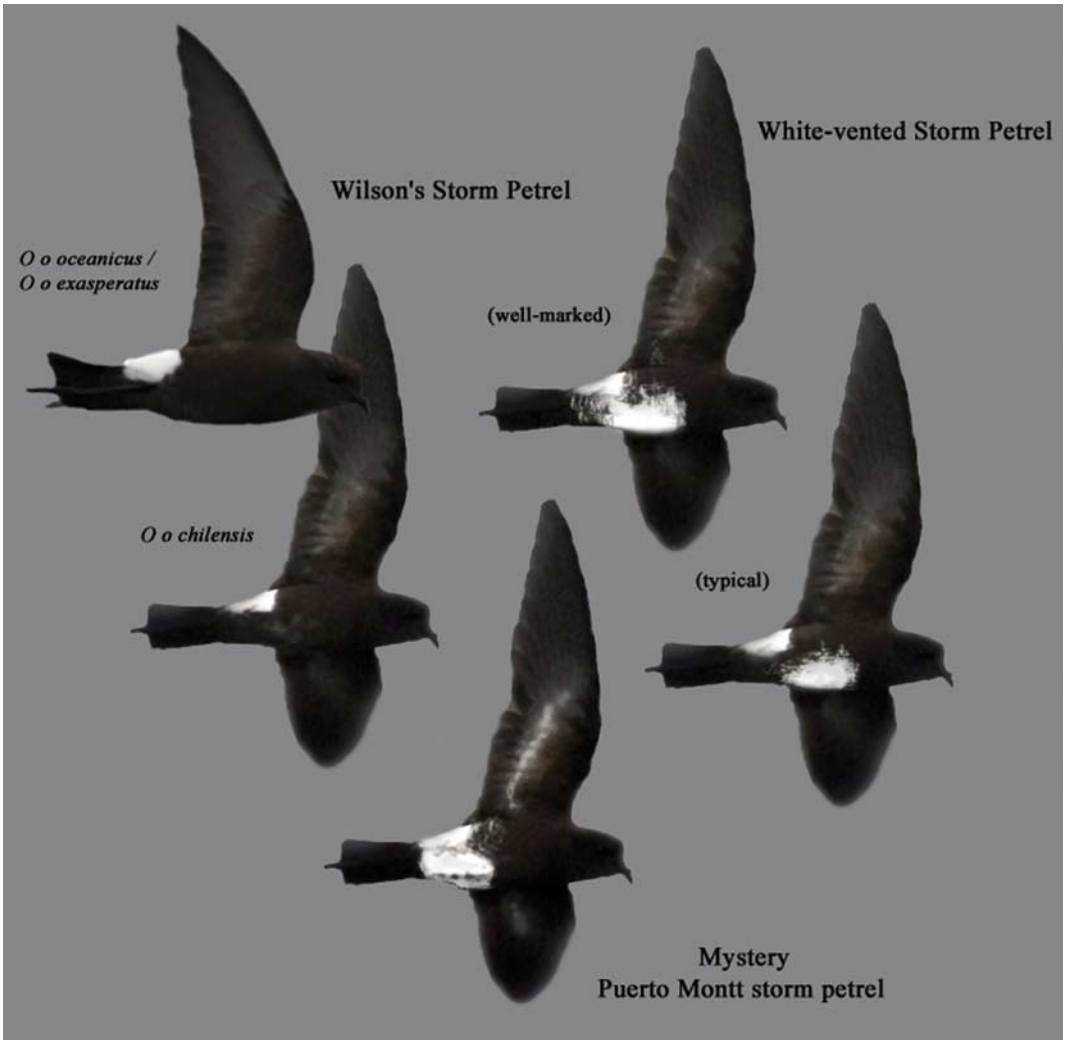

FIGURE 3 Artist's impression of storm petrels / stormvogeltjes *Oceanites (Michael O'Keeffe)*. 'Puerto Montt storm petrel' (bottom) together with Wilson's Storm Petrels *O oceanicus oceanicus/exasperatus*, 'Fuegian' Wilson's Storm Petrel *O o chilensis* and both typical and atypical, well-marked example of White-vented Storm Petrel *O gracilis*. Puerto Montt birds show less white on belly and more white on vent than typical White-vented. Latter also shows clear divide between white of belly and rump, along femoral tract, although this may sometimes be faint or hidden.

plumage, suggestive initially of one of the *Fregetta* storm petrels. However, a number of features appears to rule out that option, including the extent of dark on the flanks and the prominent carpal bar. The birds appeared in fact to be *Oceanites* storm petrels, similar or perhaps slightly stockier than the *chilensis* we had seen further north. The whitish upperwing and underwing panels appeared more striking than on any *chilensis*. The white on the rump appeared to be wrapped completely around the vent/lower belly, although from photographic evidence it is hard to rule out the presence of perhaps some dark feathering on the sides and centre of the vent (figure 2).

Discussion

These observations raise the question why these birds have apparently gone undocumented until now. Since highlighting our observation, it transpires that visiting birders have seen similar birds

in these waters and from the ferry crossing to Chiloé Island, not far from Puerto Montt (Peter Harrison, Alvaro Jaramillo & Ricardo Matus pers comm). While compiling this paper, we discovered that PH (pers comm) first encountered these birds in circumstances similar to our own, whilst working aboard the tour vessel *MV Lindbald Explorer* out of Puerto Montt in 1983-84. PH has seen these birds many times in the intervening years. On two occasions, he remarked he 'was lucky enough to have one land on the deck during the night and was able to give it careful scrutiny [in the hand]. The wing measurements were 133 mm and 135 mm', respectively. Using the only reference to hand (Murphy 1936) and based on the measurements he had obtained, PH reached the conclusion that these birds had to be *chilensis*.

Chilensis has a chequered history. Murphy (1936) described how *Oceanites oceanicus chilensis* was inadvertently first published as a 'nomen nudum' by Alexander (1928). The taxon was later described in detail by Murphy (1936) and referred to as 'Fuegian Petrel', a new subspecies of Wilson's Storm Petrel. Subsequent to that, for reasons we have yet to establish, the taxon was dropped as a subspecies of Wilson's. Until very recently, only two subspecies of Wilson's, *O o oceanicus* and *O o exasperatus*, were recognized in the literature (cf Harrison 1983 (and subsequent editions), del Hoyo et al 1992, Dickinson 2003), although Harrison also mentions *O o maorianus* (see below) as a subspecies of Wilson's. Interestingly, in his account of Wilson's Storm Petrel, Harrison (1983) notes that 'Cape Horn birds may have pale vents (Ron Naveen pers comm).' It would appear Ron Naveen was most likely referring here once again to *chilensis*, which shows some pale mottling on the lower belly. Onley &

257-260 'Fuegian' Wilson's Storm Petrel / Wilsons Stormvogeltje *Oceanites oceanicus chilensis*, off Valparaiso, Chile, 31 January 2009 *(Seamus Enright)*

Scofield (2007) recently reinstated *chilensis* as a valid subspecies of Wilson's.

In writing this paper, our primary purpose is to raise awareness of the existence of the unknown storm petrels while also casting a spotlight on the little-known taxon *chilensis*.

Presumed range

Obviously we can only speculate how far these birds range. However, one would not expect such relatively distinctive birds to have gone unnoticed at a 'well-watched' location like for example Valparaiso, Chile. We did not see such well-marked birds anywhere else on our voyage. PH (pers comm) has observed these birds near Puerto Montt, in the channel north of Chiloé Island and also in the Gulf of Penas, c 500 km south of Puerto Montt. The evidence therefore suggests these birds are relatively localized and sedentary in nature.

Could the Puerto Montt storm petrels represent a new species?

The most conservative explanation is that these are simply a previously undescribed plumage or morph of one of the species already known from the region. The combination of plumage features perhaps most closely matches White-vented Storm Petrel. We have sought opinion from various South American birders and others (see acknowledgements) very familiar with White-vented and have received mixed feedback, with some observers of the opinion that these may indeed be White-vented. Admittedly we have no field experience with White-vented; however, we feel the Puerto Montt birds are surely outside the normal plumage range for that species. Note that White-vented generally displays much more white on the upper belly and generally more dark feathering on the vent and femoral tract, creating a distinctive divide between the white belly and the rump. Perhaps rare examples of White-vented could approach the pattern of the Puerto Montt birds but it seems unlikely that such an apparently uniform and distinct plumage pattern would be shown by White-vented. More importantly, what would a warm-water species like White-vented be doing at Puerto Montt in such large numbers? In over 100 h at sea on Valparaiso pelagics, albeit in spring and autumn only, Alvaro Jaramillo (pers comm) has observed just one White-vented. That said, could this be a previously undocumented cold-water population of White-vented…? Interestingly, Pearman (2000) assigned two specimens recovered from El Bolsón, Rio Negro, Argentina, to the more northerly subspecies of White-vented, *O g galapogoensis*. These currently represent the first records of White-vented for Argentina. El Bolsón is only 70 km from Puerto Montt (figure 1). The wing measurements taken by PH suggest that the Puerto Montt birds are larger than nominate *O g gracilis* of White-vented and are within the range of *chilensis* or *O g galapogoensis*. However, as indicated, the plumage features do not appear to match either of those taxa. Note that, with wing lengths of 137 mm and 138 mm, respectively, the El Bolsón specimens are only marginally longer winged than the Puerto Montt birds studied by PH in the hand. We therefore wonder whether the El Bolsón specimens may in fact be further examples of the unidentified Puerto Montt storm petrels and not White-vented.

Further research

Clearly, more research is required on *chilensis*. Some observers are of the opinion that *chilensis* may be closer to White-vented Storm Petrel than to Wilson's Storm Petrel (Alvaro Jaramillo pers comm). With the Puerto Montt storm petrels also requiring analysis, this may be a good moment for a reappraisal of storm petrel taxa in the region. It is hard not to draw certain parallels here with the story of New Zealand Storm Petrel *O maorianus*, recently found alive and well (Flood 2003, Saville et al 2003). Indeed the Puerto Montt birds share a startling plumage similarity with that species. It is our hope that by highlighting these observations others will be tempted to investigate further. A well-organized pelagic from Puerto Montt to obtain better photographic material would certainly help to resolve this puzzle.

Acknowledgements

We would like to express our sincere thanks to Alvaro Jaramillo for his expert advice and encouragement during the preparation of this note. We would also like to thank Peter Burke, Peter Harrison, Steve Howell, Santiago Imberti, Ricardo Matus, Mark Pearman, Rodrigo Reyes, Christian Savigne, Fabrice Schmitt and Chris Wilson.

References

Alexander, W B 1928. Birds of the ocean. A handbook for voyagers. New York.

Dickinson, E C (editor) 2003. The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Third edition. London.

Flood, B 2003. The New Zealand Storm-petrel is not extinct. Birding World 16: 479-482.

Harrison, P 1983. Seabirds: an identification guide. Beckenham.

del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (editors) 1992. Hand-

book of the birds of the world 1. Barcelona.
Jaramillo, A, Burke, P & Beadle, D 2003. Birds of Chile. London.
Murphy, R C 1936. Oceanic birds of South America, a study of species of the related coasts and seas, including the American quadrant of Antarctica, based upon the Brewster-Sanford collection in the American Museum of Natural History. New York.
Onley, D & Scofield, P 2007. Albatrosses, petrels and shearwaters of the world. London.
Pearman, M 2000. First records of Elliot's Storm Petrel *Oceanites gracilis* in Argentina. El Hornero 15 (2): 141-143.
Saville, S, Stevenson, B & Southley, I 2003. A possible sighting of an 'extinct' bird – the New Zealand Storm-petrel. Birding World 16: 173-175.

Jim Dowdall, Kinnoull Hill, Garristown, Dublin, Ireland (jfmdowdall@eircom.net)
Seamus Enright, 6 Ballyvirrane, Milltown, Killarney, Kerry, Ireland (Seamusenright06@eircom.net)
Kieran Fahy, 'Silveracre', Yoletown, Tacumshin, Wexford, Ireland (Kieranfahy@eircom.net)
Jeff Gilligan, 26 NE 32nd Ave, Portland, Oregon 97232, USA (jeffgill@teleport.com)
Gerard Lillie, 329 SE Gilham Ave, Portland, Oregon 97215, USA (gerard.lillie@comcast.net)
Michael O'Keeffe, 'Mount Eagle', Ballygrennan, Listowel, Kerry, Ireland (okeeffeml@eircom.net)

Masked Booby in Iran in April 2007

In the morning of 16 April 2007, Raffael Ayé and Ibrahim Bayrami were guiding a group of bird-watchers to Khor Khalassi, east of Jask, Hormozgan, Iran. To reach the khor, a stretch of the Indian Ocean was traversed by boat, mostly at a distance of c 1-2 km parallel to the shoreline. At 10:00, RA discovered a large booby *Sula* on a buoy. The bird could be approached to a distance of c 20 m and was identified as a subadult Masked Booby *S dactylatra*. It had a predominantly white plumage with a small black mask, diffuse brownish-grey mottling on the head, and a few dark brown inner scapulars. The greater coverts, remiges and rectrices were black. The lesser upperwing-coverts showed heavy black-brown mottling as did, to a lesser degree, the whiter median coverts. The legs were dark grey, the iris was yellowish-green and the bill was pale yellow-green with a bluish base. These features exclude all other boobies (except perhaps the highly unlikely extralimital Nazca Booby *S granti*...). We studied the bird for c 15 min and it was still resting on the buoy when we left. When we returned c three hours later, it had left.

The status of Masked Booby in Iran has recently been reviewed by Scott (2008). While breeding along the Iranian Mekran coast has been reported in the past (Vaurie 1965, Hüe & Etchécopar 1970), there actually are no suitable islands for breeding. Consequently it is more likely to be a rare visitor here. The first confirmed record concerned a subadult near Chahbahar, Baluchistan, on 5 April 1972 (Scott 2008). The third record was a bird seen and photographed on 15 January 2009 at Khor e Silikie, west of Jask (Mark Zekhuis in litt). Between 8250 and 13 250 individuals breed on the Halaaniyaat islands, Oman (BirdLife Inter-

261-262 Masked Booby / Maskergent *Sula dactylatra*, subadult, near Jask, Hormozgan, Iran, 16 April 2007 *(Raffael Ayé)*

national 2009). Roberts (1991) considers the species to be rare along the Pakistani Mekran coast and suggests that probably only juvenile (or immature) birds wander into these waters.

Outside its breeding areas, Masked Booby occurs off the coasts of southern and eastern Arabia, where it is not commonly seen (Porter et al 1996). There are nine reports from United Arab Emirates (UAE) waters, seven of which have already been accepted by the Emirates Bird Records Committee (Pedersen 2009). All the UAE records originate from mid-November to the end of May. Five of the nine reports have been made since 2003. It seems likely that with an increase of visiting birdwatchers along the Iranian Mekran coast, the number of records will increase, too.

References

BirdLife International 2009. BirdLife IBA Factsheet: Juzor al Halaaniyaat. Website: www.birdlife.org/datazone/sites/index.html?action=SitHTMDetails.asp&sid=8238&m=0 (accessed 8 March 2009).

Hüe, F & Etchécopar, R 1970. Les oiseaux du Proche et du Moyen Orient. Paris.

Pedersen, T 2009. Birds of the United Arab Emirates – an annotated checklist. Website: www.uaebirding.com/uaechecklist.html (accessed 8 March 2009).

Porter, R F, Christensen, S & Schiermacker-Hansen, P 1996. Field guide to the birds of the Middle East. London.

Roberts, T J 1991. The birds of Pakistan 1. Non-Passeriformes. Karachi.

Scott, D 2008. Rare birds in Iran in the late 1960s and 1970s. Podoces 3: 1-30.

Vaurie, C 1965. The birds of the Palearctic fauna. A systematic reference. Non-Passeriformes. London.

Raffael Ayé, Im Zimmerhof 7, CH-4054 Basel, Switzerland (raffael.aye@birding.ch)
Ibrahim Bayrami, Felak-e 4, Kuche-ye Bahar, Khiaban-e Pastadaran-e Janubi, Bandar-e Torkaman, Ostan-e Gomishan, Iran

Successful mixed breeding of Atlas Long-legged Buzzard and Common Buzzard on Pantelleria, Italy, in 2008

During the spring 2008, as in every year since 2004, I spent a month on Pantelleria in the Sicilian Channel, Italy, to study raptor migration on behalf of Lega Italiana Protezione Uccelli (Italian League for Bird Protection; LIPU) and LIPU UK (the British branch of LIPU). Pantelleria is a volcanic island measuring 83 km^2; it is 836 m at its highest point and lies at a distance of c 85 km south-west from Sicily and c 70 km east from Cap Bon, Tunisia. It is densely covered by Mediterranean macchia, while its main mountain, Montagna Grande, is fully covered by woodland, mainly pine *Pinus* and oak *Quercus*. From an ornithological point of view, it is a special island due to the vicinity of Africa, being the only European site for many species of African fauna and flora, as well as holding several endemic taxa. It is, for instance, the only Italian breeding site for Laughing Dove *Streptopelia senegalensis* and the only European breeding site for Ultramarine Tit *Cyanistes ultramarinus*. During May 2008, two or three Tunisian Rednecked Nightjars *Caprimulgus ruficollis desertorum* were heard calling, and breeding has been suspected. Also, Atlas Long-legged Buzzard *Buteo rufinus cirtensis* has been found breeding recently, after having being regularly observed for years. In late May 2008, I recorded at least two breeding pairs while an adult male Common Buzzard *B buteo buteo* was paired with an adult female Atlas Long-legged Buzzard. The latter pair was frequenting the same cliff every day until I left the island in early June. In August-September 2008, I returned to Pantelleria for the same research programme. After a few days, at the site where I observed them in spring, I relocated the mixed pair, this time accompanied by one fresh juvenile, obviously their offspring. The following discription was made of the juvenile.

SIZE & POSTURE As female *cirtensis* of breeding pair, with similar structure, showing quite narrow and long wing, reminiscent of small *Aquila* eagle and therefore slightly larger than accompanying male nominate *buteo* and more eagle-like in silhouette. Tail long but not as long as in typical juvenile *cirtensis*. Bill and tarsus quite heavy and strong, bill also quite high and tarsus quite long but less than in nominate *rufinus* and *cirtensis*.

PLUMAGE General plumage colour and pattern very close to juvenile *cirtensis* but shade duller, with broader dark markings on breast (typical juvenile *cirtensis* has quite pale underparts sparsely and little marked; Corso in prep), although many juvenile *cirtensis* having similar plumage. Flank and thigh-feathers darker than in typical *cirtensis*, being darker brown or even blackish and closer to several juvenile nominate *buteo*, lacking rusty or rufous tinge of typical *cirtensis*. Ground colour of underparts creamy or buffish, closer to *cirtensis* but warmer in tone. Tail more densely and regularly barred than in typical *cirtensis* and warmer in tone, closer to juvenile

263 Hybrid Atlas Long-legged x Common Buzzard / hybride Atlasarendbuizerd x Buizerd *Buteo rufinus cirtensis x buteo*, recently fledged juvenile, Pantelleria, Italy, 5 September 2008 *(Andrea Corso)*. Note sparsely streaked breast and belly, dark contrasting flanks, quite long tarsus and long and heavy bill.

264 Hybrid Atlas Long-legged x Common Buzzard / hybride Atlasarendbuizerd x Buizerd *Buteo rufinus cirtensis x buteo*, recently fledged juvenile, Pantelleria, Italy, 5 September 2008 *(Andrea Corso)*. Note long wings, well contrasting flanks and less well-marked carpal patch than in typical Long-legged Buzzard.

nominate *buteo* of Sicilian population. Underwing close to nominate *buteo* though possibly cleaner and with more contrasting median coverts; lesser and marginal coverts visibly darker and more solidly patterned than in *cirtensis*. Carpal patch not solid, not striking and quite pale, therefore different from nominate *rufinus* but similar to many juvenile *cirtensis* (Corso in prep) but less patterned and less conspicuous.

BARE PARTS Iris pale, apparently shade duller than in typical juvenile nominate *buteo*. Colour of bare parts as in nominate *buteo* but not differing from several *cirtensis*.

To my knowledge, this is the first case of hybridization of *cirtensis* and nominate *buteo* to be recorded and photographed. McCarthy (2006) mentions the potential contact zones ('PCZ') of Long-legged Buzzard (nominate *rufinus*) and Common Buzzard in Turkey and at Strait of Gibraltar (*cirtensis*) but states 'no hybrids as yet reported'. Hybridization between nominate *rufinus* and nominate *buteo*, however, has been well documented in Hungary in the late 1990s (Dudás et al 1999). Hybridization between several other *Buteo* species has been documented before (eg, Murray 1970, Clark & Witt 2006, Hull et al 2007, cf McCarthy 2006). In Central Asia, nominate *rufinus* hybridises extensively with Upland Buzzard *B hemilasius* (Pfander & Schmigalew 2001). And McCarthy (2006) states that nominate *rufinus* x Steppe Buzzard *B b vulpinus* are 'commonly hybrid' in India in winter.

The fledged juvenile observed in Pantelleria was very similar in general appearance to the birds illustrated in Dudás et al (1999), although less rusty on the thigh-feathers ('trousers') and wing-coverts.

Pantelleria lies exactly on the watershed of the regular breeding areas of both taxa; nominate *buteo* breeds in Sicily (and further north in Italy) but not on the African mainland, whereas *cirtensis* breeds in most of northern Africa, including Tunisia (and east to Arabia) but not – apart from the breeding pairs on Pantelleria – in Europe (cf distribution maps in Ferguson-Lees & Christie 2001).

In spring 2009, the same male nominate *buteo*

265 Atlas Long-legged Buzzard / Atlasarendbuizerd *Buteo rufinus cirtensis*, juvenile, between Goulimime and Atlantic coast, Morocco, 20 March 2008 *(Pieter Verheij)*. Note strong similarities with Pantelleria hybrid but also more marked and obvious dark carpal patch, warmer tone of flank, paler and less barred tail, and less patterned underwing-coverts.

was paired and seen copulating regularly with a different second calendar-year *cirtensis*. Moreover, an adult male *cirtensis* paired with an adult female nominate *buteo* was seen copulating regularly and starting to breed. The increase of mixed pairs will probably lead to an increasing number of difficult-to-identify buzzards on the island in the years to come.

I thank LIPU and LIPU UK for funding my annual research on Pantelleria and other islands. I also thank my friends of the Archaeological Team in Pantelleria, mostly Diego, Albert and Leo. Thanks go also to Ottavio Janni, Hans Larsson, Igor Maiorano, Michele Viganò and the other members of the Isolani Birders Team. I thank Verena Penna for her help in several ways, Peter Jones of the Andalucia Bird Society and Pieter Verheij of Spanish Nature. Finally, I thank Francesco Corrà for arranging the optical instruments used in all my researches, provided by Swarovski Optics.

References

Clark, W S & Witt, C C 2006. First known specimen of a hybrid Buteo: Swainson's Hawk (*Buteo swainsoni*) x Rough-legged Hawk (*B. lagopus*) from Louisiana. Wilson J Ornithol 118: 42-52.

Dudás, M, Tar, J & Tóth, I 1999. [Natural hybridization of Long-legged Buzzard (*Buteo rufinus*) and Common Buzzard (*B. buteo*) in the Hortobagy National Park.] Temészet 5-6: 8-10. [In Hungarian.]

Ferguson-Lees, J & Christie, D A 2001. Raptors of the world. London.

Hull, J M, Savage, W, Smith, J P, Murphy, N, Cullen, L, Hutchins, A C & Ernest, H B 2007. Hybridization among Buteos: Swainson's Hawk (*Buteo swainsoni*) x Red-tailed Hawk (*Buteo jamaicensis*). Wilson J Ornithol 119: 579-584.

McCarthy, E M 2006. Handbook of avian hybrids of the world. Oxford.

Murray, J B 1970. Escaped American Red-tailed Hawk nesting with a Buzzard in Midlothian. Scot Birds 6:34-37.

Pfander, P & Schmigalew, S 2001. Extensive hybridization of Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* and Upland Buzzard *B. hemilasius*. Ornithol Mitt 53: 344-349.

Andrea Corso, Via Camastra 10, 96100 Siracusa, Italy (voloerrante@yahoo.it)

Siberische Taling in regio Amsterdam in mei 2006

In de avond van 18 mei 2006 was ik aan het vogelen bij het 'Landje van Geijsel', een onder water gezet weiland ten zuiden van Ouderkerk aan de Amstel, Noord-Holland. Rond 20:30 merkte ik aan de andere kant van het gebied een mannetje Siberische Taling *Anas formosa* op. De opvallende en onmiskenbaar getekende eend was in een 'split second' gedetermineerd. Ik had in eerste instantie scepsis over de herkomst omdat bij waterwild vaak blijkt dat een potentiële dwaalgast geringd of geleewiekt is, dan wel dat er sprake is van hybridisatie of afwijkend (tam) gedrag. Siberische Taling vormt hierop geen uitzondering. Een treffend voorbeeld hiervan was de eerste-winter ongeringde vogel van Broekhuizen, Limburg, van 25 december 1994 tot en met 8 april 1995, die zowel opvallend tam gedrag als tekenen van hybridisatie

bleek te vertonen. Toen ik mijzelf had verplaatst om de waarnemingsafstand te verkleinen kon ik echter vaststellen dat hij ongeringd was. Ook het verenkleed vertoonde geen afwijkingen die op een hybride of een niet-wilde herkomst konden duiden. Ik begon nu toch gematigd enthousiast te worden en mijn eerste zorg was: goed documenteren. De vogel verdween soms in de aanwezige vegetatie of was aan het zwemmen maar uiteindelijk lukte het me om door mijn telescoop videoopnamen te maken terwijl hij stond en beide poten vrij zichtbaar waren. Hierna maakte ik via Sander Lagerveld de ontdekking wereldkundig. Tot het vallen van de duisternis konden c 15 toegesnelde vogelaars hem nog waarnemen. De volgende ochtend kon hij tot teleurstelling van vele twitchers niet worden teruggevonden.

In de middag van 21 mei 2006 vonden Ruud Altenburg en Ronald van Dijk de vogel terug in de ondergelopen weilanden van Polder IJdoorn, Waterland, Noord-Holland, c 15 km noordoostelijk van de plek bij Ouderkerk aan de Amstel (cf Dutch Birding 28: 260, plaat 370, 2006, 29: 349, plaat 497, 2007). Hier liet hij zich gemakkelijk(er) bekijken door meer dan 100 vogelaars. De volgende ochtend was hij hier nog aanwezig maar verdween na enkele uren uit beeld en werd daarna niet meer teruggezien.

Voorafgaand aan deze twee waarnemingen zag John van der Woude op 14 mei 2006 (niet 16 mei, zoals vermeld in van der Vliet et al 2007) vermoedelijk dezelfde vogel op de Geerpolderplas bij Langeraar, Zuid-Holland, c 15 km ten zuidwesten van de locatie bij Ouderkerk aan de Amstel. Deze waarneming is ingediend bij de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) maar niet aanvaard omdat de documentatie onvoldoende werd geacht.

De determinatie verliep op beide Noord-Hollandse locaties eenvoudig: de combinatie van formaat (kleine eend), complexe koptekening met zwarte bovenkop, groene zijkop en achterkop en mosterdgele vlekken rond de teugel en op de wangstreek (groene vlekken omzoomd met smalle witte lijnen), zwarte vlek rond het oog via een smalle verticale zwarte lijn (als 'uitgelopen mascara') verbonden met de zwarte kinvlek, zwarte achterhals, grijsroze borst, bleekgrijze onderdelen, donkerder grijze flank met verticale witte lijn tussen zijborst en flank, zwarte onderstaartdekveren met verticale witte begrenzing naar de achterflank en bruingrijze bovendelen en vleugel met opvallende puntige en witgerande (alleen binnenvlag) verlengde dekveren past alleen op adult mannetje Siberische Taling (cf Madge & Burn 1988, Lewington et al 1991, Jonsson 1997). De vogel was individueel herkenbaar, doordat hij aan beide zijden twee verlengde sierveren had (normaliter drie); dit werd zowel bij Ouderkerk aan de Amstel als in Polder IJdoorn vastgesteld. Verwarring bij de determinatie van adulte mannetjes kan in feite alleen ontstaan door hybride eenden waarvan één ouder een Siberische Taling is of met hybriden van twee andere eendensoorten waarbij door atavisme een koppatroon ontstaat dat niet aan (één van de) de oudersoorten doet denken maar aan Siberische Taling (Driessens 1989, Gillham & Gillham 1996). Bij de vogel van mei 2006 was er geen enkele indicatie voor een niet-zuivere herkomst. Het ontbreken van ringen, be-

266 Siberische Taling / Baikal Teal *Anas formosa*, adult mannetje, Ouderkerk aan de Amstel, Noord-Holland, 18 mei 2006 *(Leon Edelaar)*

267 Siberische Taling / Baikal Teal *Anas formosa*, adult mannetje, Polder IJdoorn, Noord-Holland, 21 mei 2006 *(Enno B Ebels)*

schadigingen aan de vleugel of atypisch (tam) gedrag betekende verder dat er geen aanwijzingen voor een niet-wilde herkomst waren.

Beide waarnemingen zijn als één geval aanvaard door de CDNA. Het betreft het negende geval, de eerste sinds 1962 en de eerste twitchbare voor Nederland. Alle eerdere werden verzameld in de periode 1909-62, vaak in eendenkooien (van den Berg & Bosman 2001). In Europa zijn sinds 1906 c 90 gevallen gedocumenteerd. In de meeste landen wordt de soort echter als een 'escape' beschouwd en komt hij niet op de nationale (A-)lijst voor. Het werkelijke aantal waarnemingen zal daarom waarschijnlijk hoger liggen. In Nederland zijn in de afgelopen decennia enkele waarnemingen bekend van geringde exemplaren waarvan zeker is dat het om ontsnapte ging (zie www.waarneming.nl). Het is vermeldenswaardig dat de soort de laatste decennia in zijn verspreidingsgebied explosief is toegenomen van c 40 000 exemplaren in de jaren 1980 naar meer dan 400 000 in 2003 en bijna 700 000 (op één locatie in Zuid-Korea) in januari 2008 (birdskorea.org/Birds/Birdnews/BK-BN-birdnews-2008-01.shtml); de recente toename kan overigens ook (voor een deel) samenhangen met nieuwe overwinteringsplekken of nauwkeurigere tellingen. Een sterke populatiegroei vergroot naar mag worden aangenomen de kans dat een wilde vogel in Europa verzeild raakt. Belangrijker nog is dat de twijfel of de soort terecht als potentiële dwaalgast voor Europa is aangemerkt door recent Deens onderzoek is verdwenen. Op 24 november 2005 werd een eerste-winter geschoten nabij Skaelskør, Sjælland, Denemarken, en isotopenonderzoek bracht aan het licht dat de verzamelde vogel – uitgaande van het normale ruipatroon voor deze soort – de oudere veren had aangelegd in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in Siberië, Rusland (of ten noorden van de Rocky Mountains, VS, waar de soort echter niet voorkomt) en de recent gegroeide veren in West-Europa (Fox et al 2007). Dit maakt het zeer aannemelijk dat het een wilde vogel betrof die op eigen kracht in West-Europa verzeild is geraakt. In theorie blijft een herkomst uit gevangenschap mogelijk want een illegaal (dus zonder ring of vleugelmerk) geïmporteerde vogel kan vervolgens ontsnappen; hetzelfde geldt in feite voor veel ringterugmeldingen die vaak als bewijs van een wilde herkomst worden gezien. Dit scenario is echter sowieso onwaarschijnlijk omdat het legaal kweken in Europa gemakkelijk is en minder omslachtig. Mijn eerdere scepsis met betrekking tot de status van deze soort is in ieder geval verdwenen...

Summary

Baikal Teal in Amsterdam region in May 2006 On 18 May 2006, an adult male Baikal Teal *Anas formosa* was discovered late in the evening near Ouderkerk aan de Amstel, Noord-Holland, the Netherlands, and seen by c 15 birders. Next morning, it was gone but it was relocated on 21 May at Polder IJdoorn, Noord-Holland, c 15 km north-east of the first site. It was last seen here in the morning of 22 May and visited by 100+ birders. Both sites are flooded meadows with low water levels. Already on 14 May, probably the same male was reported at Langeraar, Zuid-Holland (15 km south-west of Ouderkerk aan de Amstel), but this sighting was submitted without sufficient documentation and could therefore not be accepted. The bird was unringed, had undamaged plumage and showed no aberrant behaviour. Identification was straightforward and there were no indications of any hybrid influence. It was accepted by the Dutch rarities committee (CDNA) as the ninth record and the first since 1962. In recent years, several proven escapes have been reported in the Netherlands. In November 2005, a first-winter Baikal Teal was shot in Denmark. Stable isotope analysis of old and newly grown feathers of this bird showed that it almost certainly originated from Siberia, Russia. This record supports the CDNA policy to accept Baikal Teals that do not show rings, wing damage, hybrid plumage traits and/or aberrant behaviour as (possibly) wild birds.

Verwijzingen

van den Berg, A B & Bosman, C A W 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. Tweede druk. Haarlem.

Driessens, G 189. More hybrid ducks. Birding World 2: 72.

Fox, T A D, Christensen, T K, Bearhop, S & Newton, J 2007. Using stable isotope analysis of multiple feather tracts to identify moulting provenance of vagrant birds: a case study of Baikal Teal *Anas formosa* in Denmark. Ibis 149: 622-625.

Gillham, E & Gillham, B 1996. Hybrid ducks: a contribution towards an inventory. Wallington.

Jonsson, L 1997. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Vijfde druk. Baarn.

Lewington, I, Alström, P & Colston, P 1991. A field guide to the rare birds of Britain and Europe. Londen.

Madge, S & Burn, H 1988. Wildfowl: an identification guide to the ducks, geese and swans of the world. Londen.

van der Vliet, R E, van der Laan, J, Berlijn, M & CDNA 2007. Rare birds in the Netherlands in 2006. Dutch Birding 29: 347-374.

Leon Edelaar, Guyotte van IJsselsteinlaan 32, 1934 GN Egmond aan den Hoef, Nederland (l.edelaar@quicknet.nl)

Current status of Yellow-browed Warbler on Mount Kinabalu, Borneo, Malaysia, in winter

In the recently published *Birds of Borneo*, Mann (2008) considers Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* a vagrant for Borneo, Malaysia, with only one record. It concerned a fully described but not photographed or sound-recorded individual at Damai beach, Kuching, Sarawak, Borneo, on 3 January 1996 (Hale 1997).

On 10 November 2008, I was leading a BirdingBreaks.nl tour group to Sabah, Borneo, where we visited the power station on Mount Kinabalu. We were accompanied by Andrew Siani, our local guide. AS is very skilled in bird sounds and recognizes most calls instantly. When we arrived at the top in the early morning, one of the first sounds I heard was the call of a Yellow-browed Warbler. I am quite familiar with this call in the Netherlands, where the species is a scarce passage migrant in autumn, and I had actually seen and heard several before I left the Netherlands for Borneo. AS was unfamiliar with the call, which he had never heard before. I recalled that Yellow-browed was depicted in MacKinnon & Phillips (1993) and that it was rare. How rare exactly, I found out when I asked AS how many records there were in Borneo. 'This might actually be the first!', he replied. I managed to take a few photographs of the Mount Kinabalu bird and AS recorded both call and song. While photographing, I heard a second individual calling on the other side of the road that was also sound-recorded and photographed. A photograph of the second bird is published here. Both birds were identified by the combination of small size, relatively short tail, silvery grey underparts, green upperparts, pale double wing-bar, prominent white supercilium and fine and short bill; the call was a rising thin *sweeet*, which excludes similarly sized *Phylloscopus* warblers with wing-bars, such as Hume's Leaf Warbler *P humei* or Pallas's Warbler *P proregulus*. Both birds were also present on 11-13 November. These were the first and second Yellow-browed for Sabah, the second and third Yellow-browed for Borneo, and the first to be photographed and sound-recorded.

268 Yellow-browed Warbler / Bladkoning *Phylloscopus inornatus*, Mount Kinabalu, Borneo, Malaysia, 10 November 2008 *(Laurens Steijn)*

When reading this account, Peter Adriaens (in litt) commented that he had just returned from a 6-day visit to Mount Kinabalu in late March 2009 and that he had heard the calls of this species on almost every day. He added that Sander Pieterse and Ben Wielstra, who visited Mount Kinabalu in the same period, had the same experience.

This means that several Yellow-browed Warblers were regularly seen and heard on Mount Kinabalu during the winter 2008/09. The observations might suggest that Yellow-browed is a regular but rare winterer. However, considering the fact that Mount Kinabalu is a well-covered birding location with many visiting birders being familiar with the distinctive call, it is perhaps more likely that it concerned just a good winter for the species.

References

Hale, M 1997. First record of Yellow-browed Warbler for Borneo. Malayan Nat J 50: 195-196.

MacKinnon, J R & Phillipps, K 1993. A field guide to the birds of Borneo, Java, Bali and Sumatra. Oxford.

Mann, C F 2008. The birds of Borneo. An annotated checklist. BOU checklist 23. Peterborough.

Laurens Steijn, Transvaalstraat 10a, 1092 HK Amsterdam, the Netherlands (lbsteijn@hotmail.com)

Status and distribution of Oriental White-eye in Iran

During the international waterbird count in January 2009, WIWO (Foundation Working Group International Wader and Waterfowl Research) from the Netherlands and DoE (Department of the Environment) from Iran visited several wetlands in Iran. On 25 January, Khoor-e Azini, adjacent to the Persian Gulf in the southern province of Hormozgan, was visited. During the waterbird census in this estuary, Maysam Ghasemi, Jan Hullen and Mark Zekhuis discovered three, possibly four Oriental White-eyes *Zosterops palpebrosus* feeding in the edge of the mangroves. The birds were observed from a boat at a distance of c 7 m. After a minute, the birds disappeared into the mangroves. Unfortunately, they could not be photographed. On 3 March 2009, MG again visited the site and observed and photographed a few. Abyssinian White-eye *Z abyssinica*, which may be encountered here as well, was excluded by, eg, the white eye-ring surrounded by a small black ring. Furthermore, compared with Abyssinian, the birds showed brighter yellow upperparts, a white-grey chest and belly, brighter yellow undertail-coverts and broader dark lores.

With this observation, there are now three locations (with six records) of Oriental White-eye in Iran (table 1). Note that Scott et al (1975) listed this species for Iran, albeit without documentation, but that the species is no longer featured in Scott's subsequent lists.

Porter et al (1996) describe only Abyssinian White-eye for the Arabian peninsula. They do not mention Oriental White-eye. According to Rasmussen & Anderton (2005), Oriental is a year-round resident, which occurs in Pakistan and north-eastern Afghanistan west of India. In del Hoyo et al (2008), the same westerly distribution is shown, with Iran lying outside of the distribution area. In addition, del Hoyo et al (2008) show the recently discovered location in Oman, on the island Mahawt. This location, c 1000 km west of the then known distribution area, was described by Eriksen et al (2001); on the basis of a mtDNA-analysis it was concluded that this is not a relict population but probably a recent settlement. Del

269 Oriental White-eye / Indische Brilvogel
Zosterops palpebrosus, Khoor-e Azini,
Hormozgan, Iran, 3 March 2009
(Maysam Ghasemi)

270 Oriental White-eye / Indische Brilvogel
Zosterops palpebrosus, Khoor-e Neyzei,
Hormozgan, Iran, 16 January 2009
(Mark Zekhuis)

TABLE 1 Records of Oriental White-eye *Zosterops palpebrosus* in Iran

1	14 May 1978, mangroves near Jask (exact location unknown) (Reynolds 1978).
2	July 2005, Khoor-e Khalasi, east of Jask (25°36'N, 58°23'E), four (Hamidi 2006).
3	16 January 2007, Khoor-e Neyzei (25°34'N, 58°23'E), two, photographed (during WIWO midwinter waterbird count; de Boer et al 2008).
4	16 January 2009, Khoor-e Neyzei, four (seen during the 2009 expedition at the same location as in 2007).
5	25 January 2009, Khoor-e Azini (26°19'N, 57°06'E), three or four (this paper; Hullen et al 2009).
6	3 March 2009, Khoor-e Azini (26°19'N, 57°06'E), 'a few', photographed (Maysam Ghasemi pers comm).

Hoyo et al (2008) also mention a record of Oriental on Rakata (Krakatau islands), west of Java, Indonesia, indicating the species' potential to cross large bodies of water.

The records in Khoor-e Khalasi, Khoor-e Neyzei and Khoor-e Azini were all made in estuaries with patches of mangrove. Unfortunately, the area of mangrove has been diminished by logging and intensive grazing by camels. In the past, the mangrove area in the coastal zone of Hormozgan was much larger. There are some estuaries with mangrove from the most eastern province of Iran, Sistan-Baluchistan, to Pakistan but until now there are no known records of Oriental White-eye in these areas. The distance between the most westerly breeding area Khoor-e Azini and the most easterly in Pakistan is c 950 km.

As on Mahawt, the observations in Iran may constitute new and recent settlements. Dedicated searches between Khoor-e Azini and Pakistan may prove that more regions are inhabited by Oriental White-eye. It appears that the species is expanding in a westerly direction.

References

de Boer, P, Voskamp, P, Ghasemi, M, Sehhatisabet, M & Tabari, K 2008. Waterbirds in Eastern Hormozgan, Iran. Results of the January 2007 midwintercount. Internal DoE rapport, Tehran.

Eriksen, H, Eriksen, J, Al-Saadi, S & Sargeant, D E 2001. The discovery of Oriental White-eye *Zosterops palpebrosa* in Arabia. Sandgrouse 23: 130-133.

Hamidi, N 2006. Second report of Oriental White-eye *Zosterops palpebrosus* in Iran at Khoor-e Khalasi, Jask, Hormozgan, southern Iran. Podoces 2006: 35-44.

del Hoyo, J, Elliott, A & Christie, D A (editors) 2008. Handbook of the birds of the world 13. Barcelona.

Hullen, J, Zekhuis, M & Ghasemi, M 2009. Waterbirds in Eastern Hormozgan province, Iran. Results of the January 2009 midwintercount. Internal DoE rapport, Tehran.

Porter, R F, Christensen, S & Schiermacker-Hansen, P 1996. Field guide to the birds of the Middle East. London.

Rasmussen, P C & Anderton, J C 2005. Birds of South Asia: the Ripley guide. Barcelona.

Reynolds, P M 1978. Birds of some coastal areas of the Gulf of Oman. Sea Swallow 28: 15-18.

Scott, D A, Moravvej Hamedani, H, & Adhmami Mirhosseyni, A 1975. [The Birds of Iran.] Tehran. [In Persian, with scientific names and English introduction.]

Mark Zekhuis, Het Laar 243, 7414 BR Deventer, Netherlands (rarevogel@planet.nl)
Maysam Ghasemi, Department of the Environment, Bandar Abbas, Iran (maysamghasemi@yahoo.com)

Aankondigingen & verzoeken

Cotingas and manakins – a request for photographs
The long-awaited *Cotingas and manakins* by Graeme Green and Guy Kirwan is nearing completion. Part of the renowned Helm Identification Guides series, the book contains superb colour plates by Eustace Barnes covering 129 species in the Neotropical families Cotingidae, Oxyruncidae, Pipridae and Tityridae; these groups include some of the most spectacular and colourful species in the world. The book will also include photographs to help illustrate the tremendous variety of plumages in these birds; the authors are inviting submissions (preferably digital) from photographers and birders who have taken good photographs in the wild (not in the hand). If you think you might be able to help, please send an e-mail in the first instance to the project editor at A & C Black Publishers, Jim Martin. His address is jmartin@acblack.com.

Varia

Albatrosses and penguins of New Zealand and Australian subantarctic islands

The New Zealand subantarctic islands comprise five island groups (Antipodes, Auckland, Bounty, Campbell and Snares Islands) south-east of New Zealand. These islands, uninhabited by humans, are rugged lonely havens situated between the Antarctic and Subtropical Convergences, the stormy latitudes of the Roaring Forties and Furious Fiftees. Campbell Island is noted for the roughest weather of the region: at least 100 days a year severe storm (>100 km/h) and 300 days per year with rain or snow... The highest points above sea level are 705 m (Mt Dick, Auckland Islands), 569 m (Campbell Islands), 366 m (Antipodes Islands), 152 m (Snares Islands) and 88 m (Bounty Islands). These islands have a high level of biodiversity, wildlife population densities and endemism among birds, plants and invertebrates (Peat 2003). The islands are particularly notable for the large numbers and diversity of nesting pelagic seabirds and penguins. The birdlist counts 86 landbirds, of which 15 are endemic, and 40 seabirds, of which five endemic. South-west of New Zealand, about half-way between Antarctica and Australia, lies another remote island, Macquarie Island, which is Australian territory. The climate here is generally cool, cloudy, wet and windy with westerly airstreams building a persistent westerly swell with huge waves.

Because of the remoteness, the lack of permanent habitation and the very strict rules of both the Australian and New Zealand conservation departments, the most reliable option to experience the wildlife on these islands is to book (together with c 40 other birders) a 2.5-week trip in November on *The Spirit of Enderby*, a former Russian research vessel. I took the trip along the subantarctic islands, including the Chatham Islands (east of New Zealand) as a bonus, from 10 to 27 November 2008, with albatrosses and penguins being my main (photographic) targets.

For more information about the bird species discussed here and their field identification, see, eg, Robertson & Heather (2001), Onley & Scofield (2007) and Shirihai & Jarrett (2007). Information about the status of rare (globally endangered or threatened) species can be found in Stattersfield & Capper (2000) and subsequent online updates by BirdLife International (www.birdlife.org).

Conservation

New Zealand has applied the highest form of protection to its five subantarctic island groups (all listed as UNESCO World Heritage Area since 1998) to protect the rare and special wildlife they host. Landings on the islands are allowed by permit only, administered by the governments of Australia and New Zealand, but no landings are permitted on Antipodes, Bounty and Snares Islands and the south-eastern part of the Chatham Islands. This protects the islands from new harmful impacts. In the past, House Mice *Mus domesticus*, Black Rats *Rattus rattus*, Domestic Cats *Felis catus* and European Rabbits *Oryctolagus cuniculus* have been introduced, with dramatic results for ground breeders and vegetation. Large projects, however, have been launched to eradicate the introduced mammals and to restore the prehuman ecology.

Island groups

Snares Islands

Snares Islands (300 ha) comprise of two small islands and a bunch of rocky fragment isles c 200 km southwest of Bluff, the southernmost town in New Zealand. Unlike most other subantarctic islands that were strongly affected by the whaling and sealing industry in the 19th century, Snares remain some of the last pristine islands without introduced mammals, not even mice. Landing on Snares is banned except for occasional researchers and park rangers. The Maori explored the islands before the arrival of Europeans, their name for Snares translates into 'The Sea Monsters!' Parts of the Islands are covered with trees (eg, *Olearia lyallii*) and mega herbs (eg, *Stilbocarpa robusta*). The islands are host to c two million breeding Sooty Shearwaters *Puffinus griseus* but the endemic Snares Crested Penguin *Eudyptes robustus* is the most notable breeding seabird.

Bounty Islands

The HMS *Bounty* with Captain William Blight on the way to Tahiti was the first to map a group of small Islands in 1788, which he named Bounty Isles (135 ha). These islands are rarely visited because of their remoteness and the lack of safe anchorages. Erect-crested Penguins *E sclateri* and

271 Southern Royal Albatrosses / Zuidelijke Koningsalbatrossen *Diomedea epomophora*, Campbell Island, New Zealand, 18 November 2008 *(Otto Plantema)*

272 Tussock on Campbell Island, New Zealand, 18 November 2008
(Otto Plantema)

273 Light-mantled Albatross / Roetkopalbatros *Phoebetria palpebrata*, at sea off Campbell Island, New Zealand, 19 November 2008 *(Otto Plantema)*

274 Campbell Albatross / Campbellalbatros *Thalassarche impavida*, at sea off Campbell Island, New Zealand, 19 November 2008 *(Otto Plantema)*

275 Shy Albatross / Witkapalbatros *Thalassarche cauta*, at sea off Southern Island, New Zealand, 28 November 2008 *(Otto Plantema)*

276 Shy Albatross / Witkapalbatros *Thalassarche cauta*, at sea off Snares islands, New Zealand, 11 November 2008 *(Otto Plantema)*

Salvins Albatrosses *Thalassarche salvini* are prominent. The bull kelp creates a striking golden colour along the rocky coastlines.

Antipodes Islands
The most remote island group are the Antipodes Islands (2000 ha). High cliffs ring the main island and there are several volcanic cones and craters. The large tussock *Poa litorosa* covers parts of the plateau. The magnificent Antipodean Albatross *Diomedea antipodensis* is the most prominent seabird.

Auckland Islands
The largest and highest, and biologically the richest of the five New Zealand island groups are the vulcanic Auckland Islands (50 000 ha). Enderby Island, at the northern part of the Auckland Islands group, is still far enough from the Antarctic Convergence to allow for a cool-temperate climate and the last of the southernmost forests. Except for some low-lying areas where the large tree daisy forest has a toehold, the forest on Enderby is dominated by Southern Rata *Metrosideros umbellata*, a flowering tree of the myrtle family. C 500 pairs of Yellow-eyed Penguins *Megadyptes antipodes* make their nests in these rata forests. Since Yellow-eyed Penguin is severely endangered with an estimated world population of only 4000 birds (making it one of the world's rarest penguins), Enderby Island is one of its primary homelands. Seabirds abound here, with four species of albatross.

Campbell Islands
On Campbell Island, six albatross species breed, including the endemic Campbell Albatross *T impavida*. Campbell Island (11 000 ha) and its satellites are the eroded remains of a shield volcano – sea erosion has dismantled the western side of the volcano. The eastern side is heavily indented by fiord-like bays and inlets, with Perseverance Harbour as excellent harbour place and good starting point to explore the island. Rat eradication with helicopters in 2001 has been a turning point for the restoration of the bird fauna and seabirds, driven away by the rats in earlier years, are making a comeback.

Macquarie Island
Macquarie Island, a UNESCO World Heritage site, administered by the Australian Antarctic Division (AAD) based in Tasmania, is the only place in the world to see Royal Penguin *E schlegeli.* King Penguins *Aptenodytes patagonicus* are also found in large numbers. The island has an approximate length of 34 km and a width of 5 km and the AAD maintains a permanent base, the Macquarie Island Station. In the 20th century, cats previously kept a check on rabbits but were eradicated because they were also eating substantial numbers of seabirds. However, the fast growing rabbit population have now caused so much damage to the island's flora that the changes can be seen from space. The Australian government now plans to eradicate both rabbits and rats from the island, in a three-month campaign in 2010.

Albatrosses
From the world's 22 albatross species (following the most recent taxonomic treatments; for literature, see Soldaat et al 2009), 10 are breeding in the New Zealand and Australian subantarctic area and two more, Chatham Albatross *T eremita* and Northern Royal Albatross *D sanfordi* can be added when the adjacent Chatham Islands are included.

Great albatrosses (Diomedea)
The identification of the 'great albatrosses' of the 'wandering group' (wingspan up to 3.50 m) was a true challenge on the trip. The early immature stages of Wandering Albatross *D exulans* closely resemble adults of both Gibson's Albatross *D gibsoni* and Antipodean Albatross *D antipodensis* (plate 279-282) and adults of Wandering can only be separated from Southern Royal Albatross *D epomophora* at short distance. A very limited number of the world population of c 8500 Wandering is breeding on Macquarie Island. Down but not out, Gibson's and Antipodean have suffered substantial declines in numbers as a result of longline fishing but are still the common 'wandering albatrosses' in these waters. Gibson's breeds only on Auckland Islands with an estimated 5800 pairs, while the entire population of c 5000 pairs of the much darker Antipodean breeds on the Antipodes Islands. The most common of the 'great albatrosses' at sea was Southern Royal (plate 271, 283), with good accessible breeding colonies on Enderby Island and Campbell Island. The birds were in full courtship during mid-November. Northern Royal Albatross (plate 284) mainly breeds on islands of the Chatham group. The upperwings of Southern Royal become whiter with age, whereas Northern Royal retains the black upperwings, an easy distinguishing mark at sea.

Medium-sized albatrosses ('mollymawks'; Thalassarche)
The 'mollymawks' are much smaller than the 'great albatrosses'. Their vernacular name is de-

277 Grey-headed Albatross / Grijskopalbatros *Thalassarche chrysostoma*, immature, at sea off Macquarie Island, Australia, 17 November 2008 *(Otto Plantema)*

278 Buller's Albatross / Bullers Albatros *Thalassarche bulleri*, at sea off Pyramid Rock, Chatham Islands, New Zealand, 22 November 2008 *(Otto Plantema)*

279 Gibson's Albatross / Gibsons Albatros *Diomedea gibsoni*, at sea off Antipodes Islands, New Zealand, 20 November 2008 *(Otto Plantema)* **280-281** Antipodean/Gibson's Albatross / Antipodenalbatros/Gibsons Albatros *Diomedea antipodensis/gibsoni*, at sea off Antipodes Islands, New Zealand, 20 November 2008 *(Otto Plantema)*

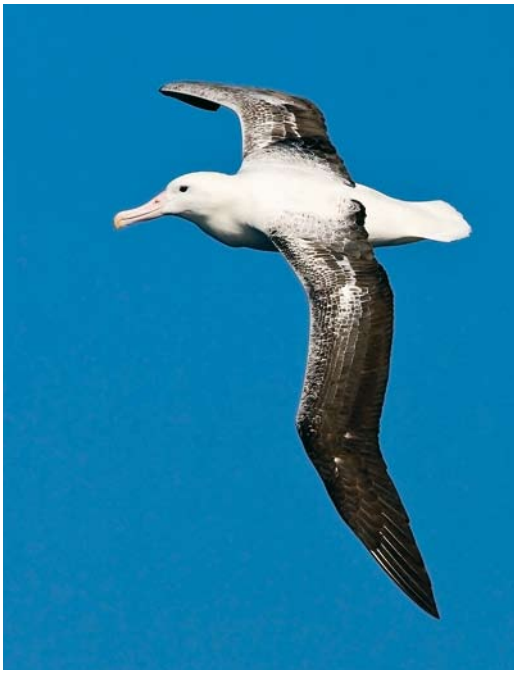

282 Antipodean/Gibson's Albatross / Antipodenalbatros/Gibsons Albatros *Diomedea antipodensis/gibsoni*, at sea off Antipodes Islands, New Zealand, 20 November 2008 *(Otto Plantema)* **283** Southern Royal Albatros / Zuidelijke Koningsalbatros *Diomedea epomophora*, at sea off Antipodes Islands, New Zealand, 20 November 2008 *(Otto Plantema)* **284** Northern Royal Albatrosses / Noordelijke Koningsalbatrossen *Diomedea sanfordi*, at sea off Chatham Islands, New Zealand, 30 November 2008 *(Otto Plantema)*

285 Salvin's Albatross / Salvins Albatros *Diomedea salvini*, Bounty Island, New Zealand, 21 November 2008 *(Otto Plantema)*

286 Salvin's Albatrosses / Salvins Albatrossen *Diomedea salvini*, with Cape Petrels / Kaapse Stormvogels *Daption capense*, Bounty Island, New Zealand, 21 November 2008 *(Otto Plantema)*

287-288 Chatham Albatross / Chathamalbatros *Thalassarche eremita*, Chatham Islands, New Zealand, 22 November 2008 *(Otto Plantema)* **289** Salvin's Albatross / Salvins Albatros *Diomedea salvini*, Bounty Island, New Zealand, 21 November 2008 *(Otto Plantema)*

rived from the old Dutch name *malle mok* ('odd seabird'). Black-browed Albatross *T melanophris* breeds locally in huge numbers in the south-east of South America (South Georgia, Falkland Islands) but only small colonies can be found in the New Zealand and Australian subantarctic, with c 100 pairs on Macquarie Island. Campbell Albatross *T impavida* (plate 274) is very similar in appearance to Black-browed. The fledglings have brown eyes (as in Black-browed) but the colour of the iris of Campbell turns slowly into yellow-orange with age and can be very striking in good light. The total estimated population with more than 19 000 pairs breeds on Campbell Island. The largest mollymawk with a wingspan of c 2.55 m is Shy Albatross *T cauta* (plate 275-276). Most of them (more than 75 000 pairs) breed on the Auckland Islands. In the past, a Tasmanian (*cauta*) and a New Zealand subspecies (*steadi*) were separated but recent work pointed out that the difference is inconsistent (Onley & Scofield 2007). A striking species is Salvin's Albatross *D salvini* (plate 285-286, 289) with at least 30 000 pairs counted on Bounty Island in 1998 (Shirihai & Jarrett 2007). In mid-November, birds were in full display on the steep cliffs of the Bounty Islands. The entire world population of c 5000 pairs of the very attractively coloured Chatham Albatross (plate 287-288) breed on Pyramid Rock, one of the tiny northern Chatham Islands. This species is thus susceptible to natural (and unnatural) disasters on this storm-swept island. Buller's Albatross *T bulleri* (plate 278) breeds on both Snares Island and the Chatham Islands. During the passage of Pyramid Rock, the Russian crew of *The Spirit of Enderby* cleaned fish, which attracted some Buller's near the stern. These birds were presumably of the northern form (an, as yet, undescribed subspecies; cf Robertson & Nunn 1998, Penhallurick & Wink 2004), as birds around Snares Island can be attributed to the southern subspecies *T b bulleri* (in the field the two subspecies are indistinguishable). Grey-headed Albatross *T chrysostoma* (plate 277) is relatively scarce south of New Zealand, with very small colonies on Macquarie Island. Almost all views at sea concerned immatures. Grey-headed faces the immediate risk of extinction on Macquarie due to the destruction of nests by rabbits.

Sooty albatrosses (Phoebetria)

This genus comprises two species, Sooty Albatross *Phoebetria fusca* and Light-mantled Albatross *P palpebrata* (plate 273). Only Light-mantled breeds in New Zealand waters, in scattered colonies, generally on steep cliffs. In mid-November, the birds showed their synchronic and highly elegant display flights around Enderby Island.

Penguins

From the world's c 17 penguin species (exact numbers depend on taxonomic treatment), eight breed on Australian and New Zealand subantarctic islands, including five endemic species. One of the main purposes of my trip was to spend at least one day ashore near a Royal Penguin (plate 293-294) colony on Macquarie Island, the only known breeding site in the world. Because of some hours of fine weather on Sandy Bay, it became the absolute highlight of the trip. One day later, another landing near Sandy Bay was cancelled because of the stormy weather with heavy snow... Royal was harvested for oil between 1870 and 1919 and the government of Tasmania issued licences for hunting, with an average 150 000 penguins (both Royal and King Penguin) being taken each year (http://en.wikipedia.org/wiki/Tasmania). Since the end of penguin hunting on Macquarie, the colonies have recovered and numbers of Royal have risen to one million breeding pairs. The breeding season begins in September and egg laying starts in October. Young adults usually return to the colony to breed after six years. On Sandy Bay, 100s of Southern Elephant Seal *Mirounga leonina* weaners were on the beach, together with a small breeding colony of King Penguins (plate 295). During a snowstorm on 16 November, the ship passed the enormous King Penguin colony at Lusitania Bay (100 000-200 000 individuals) in a dramatic setting with snow-capped mountains in the background. Rockhopper Penguins *E chrysocome* and Gentoo Penguins *Pygoscelis papua* (plate 290) were seen near the permanent base of Macquarie. Also on the Antipodes Islands, small groups of Rockhopper were observed, mixed with Erect-crested Penguins (plate 291-292). Erect-crested is confined to the Antipodes and Bounty Islands with an estimate of 150 000 breeding pairs on steep cliffs. The current status of this species is 'Endangered' due to population decline because of food shortage and a small breeding range only restricted to two locations. The fourth species of 'crested penguin' in this region is Snares Crested Penguin (plate 297), restricted to Snares Islands, where the population appears stable at c 40 000-50 000 pairs. Landing was not allowed but luckily we could observe the penguins coming ashore, jumping on the cliffs, from a short distance. Yellow-eyed Penguin (plate 296) is a shy species. On Enderby Island, I had

290 Gentoo Penguins / Ezelspinguïns *Pygoscelis papua*, Macquarie Island, Australia, 15 November 2008 *(Otto Plantema)* **291-292** Erect-crested Penguins / Grote Kuifpinguïns *Eudyptes sclateri*, Bounty Islands, New Zealand, 21 November 2008 *(Otto Plantema)*

293 Royal Penguin / Schlegels Pinguïn *Eudyptes schlegeli*, Sandy Bay, Macquarie Island, Australia, 15 November 2008 *(Otto Plantema)*

294 Royal Penguins / Schlegels Pinguïns *Eudyptes schlegeli*, Sandy Bay, Macquarie Island, Australia, 15 November 2008 *(Otto Plantema)*

295 King Penguins / Koningspinguïns *Aptenodytes patagonicus*, Macquarie Island, Australia, 15 November 2008 *(Otto Plantema)*

296 Yellow-eyed Penguin / Geeloogpinguïn *Megadyptes antipodes*, Enderby Island, Aukland Islands, New Zealand, 12 November 2008 *(Otto Plantema)*

297 Snares Crested Penguins / Snareskuifpinguïns *Eudyptes robustus,* Snares Islands, New Zealand, 11 November 2008 *(Otto Plantema)*

only one good sighting of a bird near its burrow in thick shrubbery. This species also breeds in small numbers on New Zealand Southern Island. The current status is 'Endangered' with an estimated population of 2000 pairs (Shirihai & Jarrett 2007), making it one of the world's rarest penguin species. The main threats include habitat degradation and introduced predators. It may be the most ancient of all living penguins; molecular research (Baker 2006) has shown that it is closely related to the 'crested penguins' *Eudyptes*. Birds leave the colony at dawn and return the same evening during chick rearing, although they may spend two to three days at sea at other times. Blue Penguins *Eudyptula minor*, another shy endemic, were only seen in small numbers on open sea near Chatham Island.

Other seabirds: rare *Pterodroma* petrels

Two of the world's most sought-after seabirds, the elusive Magenta Petrel *Pterodroma magentae* and Chatham Island Petrel *P axillaris* were observed near the edge of the Chatham Rise, north of the Bounty Islands, on 22 November 2008. Both species are severely endangered, nest only on the Chatham Islands and have sea ranges that are virtually unknown. Magenta was long considered extinct but it is now estimated to have a global population of 150 birds. Our sighting was the fourth ever at sea (cf Plantema 2009).

References

Baker, A J, Pereira, S L, Haddrath, O P & Edge K-A 2006. Multiple gene evidence for expansion of extant penguins out of Antarctica due to global cooling. Proc Biol Sci 273 (1582): 11-17.

Onley, D & Scofield, P 2007. Albatrosses, petrels and shearwaters of the world. London.

Peat, N 2003. Subantarctic New Zealand: a rare heritage. Invercargill.

Penhallurick, J & Wink, M 2004. Analysis of the taxonomy and nomenclature of Procellariiformes based on complete nucleotide sequences of the mitochondrial cytochrome-*b* gene. Emu 104: 125-147.

Plantema, O 2009. Magenta Petrel photographed off Chatham Islands in November 2008. Dutch Birding 31: 171.

Robertson, C J R & Nunn, G B 1998. Towards a new taxonomy for albatrosses. In: Robertson, G & Gales, R (editors), Albatross biology and conservation, Chipping Norton, pp 13-19.

Robertson, H, & Heather, B 2001. The hand guide to the birds of New Zealand. Melbourne.

Shirihai, H & Jarrett, B 2007. A complete guide to Antarctic wildlife. Second edition. London.

Soldaat, E, Leopold, M F, Meesters, E H & Robertson C J 2009. Albatross mandible at archeological site in Amsterdam, the Netherlands, and WP records of *Diomedea* albatrosses. Dutch Birding 31: 1-16.

Stattersfield, A J & Capper, D R (editors) 2000. Threatened birds of the world. Barcelona.

Otto Plantema, Braakpeel 1, 6034 RP Nederweert, Netherlands (otto.plantema@planet.nl)

Algerian Nuthatch: a photographic trip

The sole endemic bird species of Algeria, Algerian Nuthatch *Sitta ledanti*, was named after the Belgian naturalist Jean-Paul Ledant. On 5 October 1975, he discovered a small population on Djebel Babor, a mountain in Petit Kabylie (Ledant 1977). It was independently discovered here 8.5 months later on 20 June 1976 by Burnier (1976). The species was initially found to inhabit mixed oak-fir forest dominated by Portuguese Oak *Quercus faginea* and the endemic Algerian Fir *Abies numidica* from 1750 m up to the summit at c 2000 m, as well as Atlas Cedar *Cedrus atlantica* stands starting from slightly lower altitudes (1400 m and above; Ledant & Jacobs 1977). For nearly 15 years, the distribution range was thought to be restricted to this mountain and its unique habitats alone but in 1989-90, three oak-dominated forests, ranging 350-1350 m in altitude, were found to support additional populations, Guerrouch forest in Taza National Park, and nearby Tamentout and Djimla forests (Isenmann & Moali 2000). Due to its very small range, specific ecological requirements and loss of habitat, the overall population is likely to be very small and may be declining. The species is therefore classified as 'Endangered' (BirdLife International 2009). All four sites lie within 30 km of each other and can be quickly reached either from the small town of Jijel located on the Mediterranean coast, or from the mountain village of Djemila located further south. Both Jijel and Djemila are easily accessed from the larger town of Constantine (2-3 h driving), which is itself served by international and domestic (to Algiers) flights every day, so a visit to one or more sites for Algerian Nuthatch should be, in theory, rather straightforward.

Despite this, there is no record of any birder/ornithologist visiting Petit Kabylie between 1994 and 2003 due to the permanent threats from terrorist groups hiding in the four forests where the nuthatch is known to occur. At least since 2002, the situation in the region apparently has been less dramatic, with an occasional scientific expedition reported in the Guerrouch forest in July 2004 (ie, by a Swiss ornithologist), and a visit to the Tamentout forest by Pierre-André Crochet in April 2007 (Crochet 2007). To date, military activity against terrorists is still ongoing in the region, and thus the species' area is not totally safe. Nevertheless, Crochet (2007) provided detailed information on where he had seen the species (including GPS coordinates) and, more importantly, on security issues, suggesting that with a minimum of precautions certain areas such as Tamentout and Djimla forests could be visited anew. Based on Crochet (2007), we planned a short trip in June 2009 in order to see and photograph Algerian Nuthatch.

Trip diary

Tourism visas were obtained a week before departure at the Algerian embassy in Brussels, Belgium, where we had to present a valid return flight ticket and a hotel reservation for the duration of our holidays (made through the official Bab-el-Djazair tourism agency of Algiers; www.bab-el-djazair.com). Our flights from Paris to Constantine via

298 Algerian Nuthatch habitat (deciduous oaks such as *Quercus afares* and *Q canariensis*), Tamentout Forest, Petit Kabylie, Algeria, 3 June 2009 *(David Monticelli)*

299 Algerian Nuthatch habitat (*Cedrus atlantica* and *Abies numidica* forest), Djebel Babor, Petit Kabylie, Algeria, 2 June 2009 *(David Monticelli)*

300 Algerian Nuthatch / Algerijnse Boomklever *Sitta ledanti*, male, Tamentout forest, Petit Kabylie, Algeria, 4 June 2009 *(David Monticelli)* **301** Algerian Nuthatch / Algerijnse Boomklever *Sitta ledanti*, male, Tamentout forest, Petit Kabylie, Algeria, 5 June 2009 *(Vincent Legrand)* **302** Algerian Nuthatch / Algerijnse Boomklever *Sitta ledanti*, male, Djebel Babor, Petit Kabylie, Algeria, 2 June 2009 *(Vincent Legrand)* **303** Algerian Nuthatch *Sitta ledanti*, male, Djebel Babor, Petit Kabylie, Algeria, 2 June 2009 *(Vincent Legrand)*. Note that plate 300-303 depict four different males.

Algiers had been scheduled for Sunday 31 May 2009. Upon arrival at Algiers, where we had to connect with our domestic flight to Constantine, our luggage was scanned by customs and stopped. DM's bag contained two pairs of binoculars, which are still not allowed for foreigners entering the country. We were aware of this problem before leaving Belgium and our efforts to use some 'tricks' to avoid the confiscation were unsuccessful. The items had to be reluctantly left at the airport and, according to the legal procedure, they would be returned to us at the end of the trip just prior to our flight from Algiers to Paris. On the other hand, we had been rather confident that GPS and cameras

were permitted in the country. Nevertheless, the officials initially frowned at the sight of two large 500 mm and 400 mm lenses. After several hesitations, however, they allowed us to enter the country with all our photo gear. We arrived at Constantine airport in the early afternoon, where a rented car and two local guides were awaiting us according to arrangements previously made with the travel agency. We quickly started the drive along the N79 and N77A roads from Constantine airport to Djemila. This place is only a 1-1.5 h drive from the nuthatch forests, making it an ideal overnight base during our stay. We confirmed our booking at the International Hostel located near the Roman ruins of the village, owned by a friendly local. The hostel provided decent rooms for a low price during four consecutive nights (contact: Nordine Ziadi, telephone +213 36945197).

Because of the previous experiences of Crochet (2007), we decided to direct our search efforts towards Tamentout forest. Our first trip from Djemila to the forest was made along the N77A and N77 roads in the late afternoon of day one (31 May). Along the road, we passed several army/police 'check-points' where our local guides were fairly helpful to collect information on security issues in the area. These inquiries would later be redirected towards local populations living closer to the forest to be visited (see also recommendations in Crochet 2007). We eventually reached Tamentout forest without difficulty in the late afternoon (GPS spot 1 in Crochet 2007). The habitats here consist of low-altitude (900 m) Cork Oak *Q suber* dominated stands intermixed with a few *Q afares*. We spent the rest of the day in the area searching for (and tape-luring) the nuthatch without success but had good views of Levaillant's Woodpecker *Picus vaillanti* and Atlas Flycatcher *Ficedula speculigera* (rather abundant in the forest), both new WP species to us. We returned to the same place on the second day, expanding our investigations to higher levels (up to 1100 m) where Cork Oak is progressively replaced by a deciduous forest dominated by *Q afares* but again we did not find any nuthatch.

Our failure to connect with the species at Tamentout so far led us to opt for a visit to Djebel Babor on the third day, despite the fact that this site is usually classified as 'unsafe' (especially when compared with Tamentout and Djimla forests). On that morning, we drove the three hours from Djemila (via Babor village) to a local army/police station located on the northern flank of the mountain. We arrived at the station at 10:00, where policemen warned us that terrorist activity was still a reality in the area. However, after we had explained what we were looking for (ie, after showing pictures in our field guide), they pin-pointed a particular area of the mountain where we could be granted access for the afternoon. Copies of our passports were deposited at the police station and we started walking up with our two local guides from an altitude of 1030 m, following a path running north-north-west towards the forest margins. Suitable Algerian Nuthatch habitat was found from an altitude of c 1600 m, when we reached a forest dominated by large Atlas Cedar trees with many canopy gaps. Foraging Tunisian Coal Tits *Periparus ater ledouci* were heard and seen, and our first Magots *Macaca sylvanus* of the trip were photographed. We briefly encountered local people illegally harvesting timber at an altitude of c 1650 m but there was no sign of the nuthatch until we reached a higher plateau at c 1800 m within denser oak-fir forest. Here, the forest was largely dominated by Algerian Fir and deciduous oak trees with overlapping canopies. Within minutes, we heard our first nuthatches, calling a rather harsh, Eurasian Jay *Garrulus glandarius*-like *schrr-schrr* repeated a few times, and we managed to catch decent views of a small party of three individuals (of which at least two males) actively foraging in oaks (probably Algerian Oak *Q canariensis*). We concentrated on taking as many photographs as possible for an hour and subsequently decided to leave the area for safety reasons.

On the morning of the fourth day, we returned to the Tamentout forest. As the total forest surface is quite large here (9500 ha), there were plenty of new areas to explore. We chose the north-eastern side of the forest where, from a distance, the dominant type of vegetation looked very promising: evergreen Cork Oak stands (as found at GPS spot 1) were apparently absent and replaced by pure deciduous oak stands (probably *Q afares* and Algerian Oak) that are known to be extensively used by the species. That area was easily reached from Djimla (also spelled Jimla and not to be confused with Djemila!) following directions given by Crochet (2007), and rapidly proved to be suitable for finding the nuthatch. Indeed, after parking the car at 36.55639°N, 5.83037°E (GPS spot 2; altitude 837 m), from where a path was followed to reach the forest edge, less than an hour of exploration was needed to hear one calling individual. Another hour spent carefully inspecting tree crowns provided us with good views of two birds, and finally with everything we were dreaming of: a snag containing an active nest hole occupied by a breeding pair (at 36.55229°N, 5.82695°E; alti-

304 Algerian Nuthatch / Algerijnse Boomklever *Sitta ledanti*, male, Djebel Babor, Petit Kabylie, Algeria, 2 June 2009 *(Vincent Legrand)*. Note orange-buff vent and undertail-coverts with diffuse blackish spots.

305 Algerian Nuthatches / Algerijnse Boomklevers *Sitta ledanti*, female (right) and male, Tamentout forest, Petit Kabylie, Algeria, 4 June 2009 *(David Monticelli)*

tude 1014 m). Both parents were observed feeding their nestlings for the rest of the day (and during the next day), and it was fairly easy to obtain a good collection of photographs of both male and female, either during their foraging activities in surrounding trees, or when returning prey items to the young.

The last morning of our trip in Petit Kabylie (sixth day, 5 June) was partly spent again at GPS spot 1. While we had missed the species here during our first two days, a male was now briefly seen foraging in Cork Oaks, just prior to retrieving the car. Thus, overall, during the five days spent in Tamentout forest and a brief visit to Djebel Babor, we scored six different individuals, of which five were photographed.

Plumage

With its relatively small size, overall bluish-grey upperparts, black eye-stripe, whitish supercilium and variable greyish-buff underparts, Algerian Nuthatch recalls the slightly smaller Corsican Nuthatch *S whiteheadi*, although it is phylogenetically closer to Krüper's Nuthatch *S krueperi* (Isenmann & Moali 2000). Of the five Algerian Nuthatches photographed, four were very similar looking and were most probably males, while we had only one female (ie, at the Tamentout nest). Compared with Corsican, the main differences were: ***1*** bi-coloured instead of full black cap (with sharp demarcation between grey hind crown/nape and black forehead/crown); ***2*** somewhat shorter whitish supercilium (but rather broad in both species); ***3*** narrower and less well defined blackish eye-stripe, overall giving 'softer' appearance of head pattern; and ***4*** buffer underparts (belly, flank and vent), variably coloured from creamy-buff to orange-buff.

Subtle individual variations in the extent of white on the throat and underparts coloration were visible on the photographs of the four males, including one at Djebel Babor which had striking 'orange-buff' underparts. Individual differences were also visible in the head pattern of males. For instance, the black lore and eye-stripe were larger in some birds. The black cap was also shorter in some individuals (extending less far behind the eye) and presented either a convex or a concave demarcation line with the grey feathers of the hind crown and nape.

The prolonged observation and photographing of a male and a female at an active nest provided a good opportunity to study plumage differences between both sexes. These were most obvious in the head pattern. Compared with males, the female had a broad but rather shorter whitish supercilium, a more poorly defined blackish eye-stripe and a dusky grey lore. The crown was also lacking most of the black found in males, being grey with only a few black spots visible on the forehead (in fact, the black feathers of the cap are grey-tipped and only those with worn fringes appear black). Thus, the black forehead of the female was less extensive and rather ill-defined when compared with those of males, a plumage pattern which agrees with previous observations (eg, van den Berg 1982).

Perhaps one of the most interesting features that could be noted on the birds was the creamy-buff to orange-buff colour of the vent and undertail-coverts, with several diffuse grey spots. This is rather contrary to most field guide plates in which undertail-coverts are frequently depicted as more 'whitish'. This problem was previously noted by Crochet (2007) and the feature is well illustrated here by the photographs.

Acknowledgements

We thank Pierre-André Crochet for his valuable assistance during trip preparation and René-Marie Lafontaine for sharing information on his short visit made to Djebel Babor in the 1980s. We also wish to thank Laurent Raty who commented on an earlier draft of this paper and Alain Boeckx for supplying relevant literature.

References

van den Berg, A B 1982. Plumages of Algerian Nuthatch. Dutch Birding 4: 98-100.

BirdLife International 2009. Species factsheet: *Sitta ledanti*. Website: www.birdlife.org (accessed 16 June 2009).

Burnier, E 1976. Une nouvelle espèce de l'avifaune paléarctique: la Sitelle kabyle, *Sitta ledanti*. Nos Oiseaux 33: 337-340.

Crochet, P-A 2007. Birding Algeria for Algerian Nuthatch and other specialities. Birding World 21: 19-25.

Isenmann, P & Moali, A 2000. Oiseaux d'Algérie / Birds of Algeria. Paris.

Ledant, J-P 1977. La Sittelle kabyle (*Sitta ledanti* Vieillard), espèce endémique montagnarde récemment découverte. Aves 14: 83-85.

Ledant, J-P & Jacobs, P 1977. La Sittelle kabyle (*Sitta ledanti*): données nouvelles sur sa biologie. Aves 14: 233-242.

David Monticelli, Avenue Broustin 46, 1090 Brussels, Belgium (monticelli.david@gmail.com)
Vincent Legrand, Rue de la Jonchaie 15, 1040 Brussels, Belgium (legrandtwitch@gmail.com)

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly from **June to late July 2009**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEESE TO DUCKS The third **Greater White-fronted Goose** *Anser albifrons* for the Azores remained at Vila harbour pool, Santa Maria, until 4 June. A pair of **Red-crested Pochard** *Netta rufina* with 10 chicks at Oroklini marsh, Larnaca, on 1 June constituted the first breeding record for Cyprus. The first **Lesser Scaup** *Aythya affinis* for the Faeroes was an adult male at Hálsatjørn on 17 May. A male **Long-tailed Duck** *Clangula hyemalis* at Praia da Vitoria, Terceira, on 11-13 June was the ninth for the Azores. There were a few reports of **American Black Duck** *Anas rubripes* including one at Colliford Lake, Cornwall, England, from 24 May into June. In Canada, a **Baikal Teal** *A formosa* was found north of Calgary, Alberta, on 30 April. If accepted, an unringed **Marbled Duck** *Marmaronetta angustirostris* showing some damage in a few primaries near Westkapelle, Zeeland, from 8 July would be the second for the Netherlands; the first was in August 2004.

SEABIRDS At the northernmost tip of the European mainland, a 'soft-plumaged petrel' *Pterodroma* was photographed off Nesseby, Finnmark, Norway, on 6 June. The bird showed features in plumage and structure raising the possibility that it actually concerned the first **Soft-plumaged Petrel** *P mollis* for the northern Atlantic (cf Birding World 22: 249-252, 2009). In Bird Conservation International (2009), Jesus et al published molecular evidence for specific status of gadly petrels breeding on Bugio (Desertas, Madeira) and Cape Verde Islands, which confirms that **Desertas Petrel** *P deserta*, **Fea's Petrel** *P feae* and **Zino's Petrel** *P madeira* are specifically distinct; this was also shown by acoustic analyses in *Petrels night and day: a Sound Approach guide* by Robb et al (2008). The second **Black-capped Petrel** *P hasitata* for the Azores was photographed 5-6 sea miles south of Queimada, Pico, on 22 May (the first was on 26 May 2007). If accepted, a **Scopoli's Shearwater** *Calonectris diomedea* six nautical miles south of St Mary's, Scilly, England, on 4 July will be the second for Britain (the first was photographed in Scilly on 2 August 2004). Spatial foraging segregation of **Scopoli's** and **Cory's Shearwater** *C borealis* breeding in sympatry in a Mediterranean colony was studied by using analysis of isotope values and satellite-tracking data; it was found that Scopoli's foraged exclusively in the Mediterranean and Cory's main-

306-307 Presumed Soft-plumaged petrel / vermoedelijke Donsstormvogel *Pterodroma mollis*, Nesseby, Finnmark, Norway, 6 June 2009 *(Graham Catley)*

ly in the Atlantic, and that Scopoli's winters mainly in the Canary Islands current and Cory's along the coast of southern Africa; the greater wing loading of Cory's is mentioned as a factor making it easier for this taxon to fly across the strong winds in the Straits of Gibraltar (Navarro et al in Biol Lett 5: 545-548, 2009).

HERONS TO GREBES An **American Bittern** *Botaurus lentiginosus* at Skajet, Bollnäs, Hälsingland, Sweden, on 2 June is supposed to be the same individual as the one photographed at Lindänget, Dalarna, on 25-26 April. The **Green Heron** *Butorides virescens* present in Amsterdam/Zaandam, Noord-Holland, the Netherlands, in the summers of 2006 and 2007 (but not seen in 2008) and wintering three winters in a row at Berre l'Étang, Bouches-du-Rhône, France (where it was last seen on 6 May), stayed again within a few km from the 2007 site at Zaandam from 25 May into July (cf Dutch Birding 31: 125, 190, 2009). On 4 July, a pair of **Cattle Egrets** *Bubulcus ibis* with three fledglings was discovered at Ellewoutsdijk, Zeeland; the first breeding for the Netherlands occurred in 1998. The third for Norway turned up at different sites in Nord-Trøndelag between 16 and 21 June. A **Little Egret** *Egretta garzetta* at Kolka on 18 May was (only) the seventh for Latvia. If accepted, an **African Openbill** *Anastomus lamelligerus* photographed on Crocodile Island, Luxor, on 26 May will be the first for Egypt and the WP. In the Azores, the **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* at Lagoa das Furnas, São Miguel, remained through June and the long-stayer in Lugo, Spain, from 23 August 2007 was still present in July.

308 Presumed Zino's Petrel / vermoedelijke Freira *Pterodroma madeira*, off Madeira, 21 April 2009 *(Hadoram Shirihai)*

RAPTORS TO BUSTARDS The fourth **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* for the Netherlands which stayed briefly near Bleskensgraaf, Zuid-Holland, in the evening of 22 May was not found again. A pair of **Black Kites** *Milvus migrans* bred successfully at Pietersplas, Limburg, the Netherlands; the two young were ringed on 16 July (there is a handful of previous breeding attempts, of which only one in 1996 was successful, with one young fledged). In Germany, five **Griffon Vultures** *Gyps fulvus* were seen in Hessen on 17 May, three in Niedersachsen on 21 May, three in Nordrhein-Westfalen on 22 May, two in Niedersachsen on 29 May, six in Baden-Württemberg on 6-7 June and four in Saarland on 9 June. A pair of **Shikras** *Accipiter badius* raising two young in Yerevan in June-July constituted the first breeding record of this species for Armenia; a second nets was found on 22 July. Research on differences in behaviour between pale, intermediate and dark morphs of **Common Buzzard** *Buteo buteo* in Germany revealed, eg, that as a partner often an individual of the same morph is chosen, that the most aggressive intraspecific reaction occurred against morphs of the same colour, and that pale-morph birds were the most aggressive and dark-morph the least when confronted with a mounted Eurasian Eagle Owl *Bubo bubo* (Behavioral Ecology 20: 180-185, 2008, Limosa 82: 29-30, 2009). On 17 May, the first **Steppe Eagle** *Aquila nipalensis* for Latvia flew past Kolka. If accepted, a second-year male **Lesser Kestrel** *Falco naumanni* at Alva, Gotland, on 7 July will be the 14th for Sweden. An **Eleonora's Falcon** *F eleonorae* was reported at Bieganów, Poland, on 19 June. In the Netherlands, a pair of **Baillon's Crakes** *Porzana pusilla* breeding successfully near Zevenhoven, Zuid-Holland, offered unprecedented short-distance views to 100s of birders and photographers during June-July. The only **Black Crake** *Amaurornis flavirostris* for the WP, a specimen collected on Madeira in January 1895, was recently investigated and turned out to be the first **Lesser Moorhen** *Gallinula angulata* (Bull Br Orn Cl 129: 116-119, 2009). On Salisbury Plain, Wiltshire, England, two of the reintroduced **Great Bustards** *Otis tarda* successfully hatched chicks in May; for the reintroduction project, which started in 2004, birds reared from eggs taken from Saratov Oblast, southern Russia, were used. The species became extinct as a breeding bird in Britain in 1832.

WADERS A **Great Stone-curlew** *Esacus recurvirostris* at Mai Po on 24 June was the first for Hong Kong, China. If accepted, an **Oriental Pratincole** *Glareola maldivarum* at Pagham Harbour, West Sussex, on 28-29 May and at Dungeness, Kent, on 3 June will be the first for Britain in 16 years. In the Azores, a **Semipalmated Plover** *Charadrius semipalmatus* was reported at Cabo da Praia, Terceira, on 2 and 14 June and from 8 July onwards. If accepted, a female **Lesser Sand Plover** *C mongolus* on Öland on 27 June will be the eighth for Sweden. The first for Finland turned up at Kristiinankaupunki on

22 July. An adult **Greater Sand Plover** *C leschenaultii* photographed during its stay on 14-27 May at Huguenot Memorial Park, Jacksonville, Florida, was the second for North America. In Finland, one was photographed at Lilla Ledgrund, Närpiö, on 25 May. An adult **Sociable Lapwing** *Vanellus gregarius* was present at Ferme de Sainte Marie near Mézières-en-Brenne, Indre, France, from 27 June into July. **White-tailed Lapwings** *V leucurus* stayed at Spytkowice, Poland, on at least 3 June, at Niederwalgern, Hessen, Germany, on 15-19 June, and at Mézières-en-Brenne (close to the Sociable Lapwing) from 7 July onwards. In Norway, **Semipalmated Sandpipers** *Calidris pusilla* were found on Røstlandet, Nordland, on 6 June and at Rauna, Vest-Agder, on 8 June. The third **Pectoral Sandpiper** *C melanotos* and the first twitchable for Malta was photographed at Ghadira on 13 June. **Stilt Sandpipers** *C himantopus* were seen at Grove Ferry, Kent, England, on 31 May, near Tacumshin, Wexford, Ireland, from 23 June to 3 July, and at Loch of Strathbeg, Aberdeenshire, Scotland, on 9-11 July. From 21 June, a **Black-tailed Godwit** *Limosa limosa* wearing a satellite transmitter flew non-stop within 48 h 4000 km from the Netherlands to Senegal (www.rug.nl/Corporate/nieuws/archief/archief2009/persberichten/102_09). The first **Hudsonian Whimbrel** *Numenius hudsonicus* for Spain in A Coruña between 20 January and 26 March was back from 5 July onwards. A **Terek Sandpiper** *Xenus cinereus* on the Rogerstown Estuary, Dublin, on 9 July was (only) the third for Ireland; it was rediscovered across the Irish Sea on the Dee Estuary, Wirral, England, on 14 July. A **Greater Yellowlegs** *Tringa melanoleuca* was photographed at Playa de la Jara, Cádiz, Spain, on 10 July. The first **Spotted Sandpiper** *Actitis macularius* for Britain this year was seen on Anglesey, Wales, on 2 June. In Sweden, a **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* on Gotland on 9-16 June may have been a returning bird. Another adult was present in north-western Schleswig-Holstein, Germany, from 3 July onwards.

GULLS TO TERNS The second **Long-tailed Jaeger** *Stercorarius longicaudus* for Kuwait was photographed at Jahra on 1 July. The fourth **Sabine's Gull** *Xema sabini* for Israel, a second-year at Ma'agan Michael, remained from 23 April through June, while the first for Luxemburg was a first-summer photographed at Grevenmacher on 9 July. **Laughing Gulls** *Larus atricilla* stayed at Sumburgh, Shetland, Scotland, on 23-25 May; at Marton Mere, Lancashire, England, on 25 May; at Testwood Lakes, Hampshire, England, on 25 May; and at Coll, Argyll, Scotland, on 2 June. In Shetland, the adult **Franklin's Gull** *L pipixcan* at Lerwick on 11-12 May moved to Unst on 24-25 May. The third for Belgium was an adult summer near Doornzele, Oost-Vlaanderen, on 10-13 July. A second-summer appeared on Graemeshall Loch, Orkney, Scotland, on 12 July. A second-year **Pallas's Gull** *L ichthyaetus* was seen in Mecklenburg-Vorpommern on 7-8 June. In the Azores, two **Sooty Terns** *Onychoprion fuscatus* were still at Ilhéu da Vila, Santa Maria, during June but they failed to hatch young. On Pico, possibly the same **Bridled Tern** *O anaethetus* first reported this year on 24 April was still present at Manhenha from 24 May to at least 18 June. As in previous years, an **Elegant Tern** *Sterna elegans* was again present on Noirmoutier, Vendée, France, at least in late May. A total of nine **Chinese Crested Terns** *S bernsteini* (including three mating and displaying pairs) were seen at Fuzhou, Fujian, on the Chinese mainland on 21 May, within easy driving distance (c 30 min) of Fuzhou airport. A **Royal Tern** *S maxima*, presumably an **African Royal Tern** *S m albididorsalis*, was photographed at Clonakilty, Cork, Ireland, on 7 June; the same bird turned up in Gwynedd, Wales, at Abersoch and Black Rock Sands on 14-15 June and at Llandudno on 20-22 June. **Lesser Crested Terns** *S bengalensis* were seen at Marismas del Odiel, Huelva, Spain, on 16 June and at Caserta, Italy, on 27 June, and one was reported past Cley, Norfolk, England, on 12 July. In Ireland, an adult **Forster's Tern** *S forsteri* remained at Tacumshin from at least 22 April into July. On the Mediterranean coast of Israel, an adult **White-cheeked Tern** *S repressa* returned to Ma'agan Michael from 28 May onwards; on 9 June, a second-year **Arctic Tern** *S paradisaea* was seen at the same spot. The first breeding of **Whiskered Tern** *Chlidonias hybrida* for Austria occurred in Seewinkel, Burgenland, where chicks hatched on 15 June.

OWLS In June, female **Snowy Owls** *Bubo scandiacus* remained at Annagh Head, Mayo, Ireland, and (since January) on Lihou Island, Guernsey, Channel Islands. In the Outer Hebrides, the species was again seen on North Uist on 4 June and on St Kilda on 1 July. On 9 June, one was present on Inishbofin, Donegal, Ireland. There was also one reported from the fens in Lincolnshire, England. In Denmark, a second-year male turned up at three coastal sites in Nordjylland on 8-19 June. In southern Turkey, a total of up to six **Western Brown Fish Owl** *Ketupa zeylonensis semenowi* was photographed and sound-recorded between 20 June and 16 July, including at least one fledgling. This taxon is believed to be on the brink of extinction in the WP with less than a handful well-documented records since 1950: one stayed in the Hammat Gader area, Israel, until August in 1975, one was caught alive after having swallowed a baited fishing hook in the Adana region, Turkey, in late April 1990 and two photographed in the Antalya region, Turkey, in October 2004 were reportedly present through 2005; in Iran, a pair and a juvenile were seen in Hormozgan province in January-April 2004 (Dutch Birding 24: 157-161, 2002, Sandgrouse 26: 160-168, 2004, 29: 94-95, 2007). At one of the tea parks in the town of Birecik, Şanlıurfa, southern Turkey, at least three **Pallid Scops Owl** *Otus brucei* were present and two were singing in mid-June (the species was seen here for the first time in 1982 and has been present ever since). This spring, five **Boreal Owls** *Aegolius funereus* were singing in Drenthe, the Netherlands, and one pair bred successfully (two pairs breeding here in 2008 were the first since many years).

SWIFTS TO SWALLOWS In Portugal, single **White-rumped Swifts** *Apus caffer* were present at Alcoutim on 1-10 June and at Altura on 10 June. A **Blue-cheeked Bee-eater**

309 Franklin's Gull / Franklins Meeuw *Larus pipixcan*, Doornzele, Oost-Vlaanderen, Belgium, 12 July 2009
(Filip De Ruwe)

310 Bridled Tern / Brilstern *Onychoprion anaethetus*, Ponta do Ouriço, Pico, Azores, 16 June 2009
(João Quaresma)

311-312 Presumed African Royal Tern / vermoedelijke Afrikaanse Koningsstern *Sterna maxima albididorsalis*, Clonakilty, Cork, Ireland, 7 June 2009 *(Michael O'Keeffe)* **313** Allen's Gallinule / Afrikaans Purperhoen *Porphyrio alleni*, Lampedusa, Italy, 13 April 2009 *(Michele Viganò)* cf Dutch Birding 31: 191, 2009 **314** African Openbill / Afrikaanse Gaper *Anastomus lamelligerus*, Luxor, Egypt, 26 May 2009 *(Benjamin Steffen)* **315** Iraq Babbler / Iraakse Babbelaar *Turdoides altirostris*, adult, Birecik, Şanlıurfa, Turkey, 6 June 2009 *(Arnoud B van den Berg/The Sound Approach)* **316** Subalpine Warbler / Baardgrasmus *Sylvia cantillans*, male, Trongisvágur, Suðuroy, Faeroes, 22 May 2009 *(Silas K K Olofson)*

Merops persicus photographed both at Needs Ore Point, Hampshire, on 21 June and near Braunton Burrows, Devon, on 30 June was the ninth for Britain; the 10th was photographed in Kent on 22 July. If accepted, a **Plain Martin** *Riparia paludicola* reported at Vila da Porto, Santa Maria, on 28 May would be the first for Azores. A **Eurasian Crag Martin** *Ptyonoprogne rupestris* at Porvoo on 27 May was the third for Finland. Possibly the biggest travelling distance of nesting **Common House Martins** *Delichon urbicum* is the 22.5 km between mainland Estonia and the Hiiumaa island; the birds remain at or near the ferry during the crossing of c 1:45 h and, apparently, have done so for many years. The first **Red-rumped Swallow** *Cecropis daurica* for the Faeroes was photographed on Mykines on 17 May.

THRUSHES If accepted, a **Thrush Nightingale** *Luscinia luscinia* on Svínoy on 18 May will be the first for the Faeroes. In Finland, 310 territories of **Red-flanked Bluetail** *cyanurus* were found in the east and north-east this year until 15 July. A first-summer male **Western Black-eared Wheatear** *Oenanthe hispanica* was present on St Agnes, Scilly, on 2-3 June. The third **Desert Wheatear** *O deserti* in spring for the Netherlands was a female photographed at Zunderdorp, Amsterdam, on 7 June (the first was a female on 24-26 April 1989 and the second a singing male on 5-10 April 2005). A **White's Thrush** *Zoothera aurea* trapped on Isle of May, Fife, Scotland, on 2 June was the fourth in spring for Britain. The fourth for Finland was a singing male at Kalajoki, Finland, on 14-15 June. The number of **Iraq Babblers** *Turdoides altirostris* in Turkey appears to have increased further since their discovery 10 km from the Syrian border at Birecik on 29 May 2006 (Dutch Birding 28: 254, 2006, 29: 251, 2007, 30: 270, 2008). They have bred in every year since and, in early June, a pair carrying food was photographed 2 km south-east of Birecik while a flock of at least 10, including five fledglings, was sound-recorded a few km north-west of Birecik along the opposite side of the Euphrates.

WARBLERS On 20 May, a **Lanceolated Warbler** *Locustella lanceolata* turned up at Falsterbo, Skåne, Sweden; (only) the first singing male this summer in Finland was at Isojoki, Suojoki, from 30 June. A **River Warbler** *L fluviatilis* was singing at Applecross, Highland, Scotland, from 1 to at least 14 July. The second **Melodious Warbler** *Hippolais polyglotta* for the Faeroes was photographed on Eysturoy on 7 July. The third for Sweden occurred at Islingby, Dalecarlia, from 27 May to 1 June. A mixed pair (female) **Icterine Warbler** *H icterina* **x Melodious** bred successfully at Cotessen, Limburg; two young (out of four eggs) were ringed in the second week of July. **Paddyfield Warblers** *Acrocephalus agricola* were trapped on Hilbre Island, Cheshire, England, on 5 and 9 June, at Wieringen, Noord-Holland, on 14 June (the c 23rd for the Netherlands) and at Grenen, Skagen, Nordjylland, on 21 June (the 10th for Denmark). In the Netherlands, a male **Blyth's Reed Warbler** *A dumetorum* was singing at Scherpenissepolder, Zeeland, on 17 June. An **Eastern Olivaceous Warbler** *A pallidus elaeicus* was seen on Fair Isle, Shetland, on 21 June. The first **Subalpine Warblers** *Sylvia cantillans* for the Faeroes concerned no less than five during 15 May to 5 June. In Norway, the 42nd (!) for Utsira was trapped on 31 May. A male **Moltoni's Warbler** *S subalpina* was singing and nest building at Skaw, Unst, Shetland, on at least 1-9 June. If accepted, an **Asian Desert Warbler** *S nana* at Sandemar, Södermanland, on 30 May will be the 14th for Sweden. For the third consecutive year, **Plain Leaf Warblers** *Phylloscopus neglectus* could not be found this spring south of Van Gölü, Turkey, where several were singing on 24-25 June 2004 (cf Dutch Birding 27: 281, 2005).

SHRIKES TO COWBIRDS In the first half of June, three **Lesser Grey Shrikes** *Lanius minor* were found in Germany and one in Denmark; on 16 June, this year's first for Scotland turned up on Bressay, Shetland. It was reported that **House Crows** *Corvus splendens* were eradicated from Socotra, Yemen, this spring; the first individuals occurred in 1996 and the population amounted to just 10 pairs more than 10 years later which were said to pose a threat to native biodiversity. In Cornwall, three pairs of **Red-billed Chough** *Pyrrhocorax pyrrhocorax* bred this year of which two successfully and eight young were raised (the first wild pair for England in 50 years bred successfully here in 2001). In south-eastern France, a male **Spanish Sparrow** *Passer hispaniolensis* was seen on a nest at Brunet, Alpes-de-Haute-Provence, on at least 2-4 July. Recent acoustic research reveals that the world population of **Scottish Crossbill** *Loxia scotica* amounts 15 000 individuals, which is 10 times larger than previously thought; all breed in Scotland where Common Crossbill *L curvirostra* and Parrot Crossbill *L pytyopsittacus* also occur (http://heritage.scotsman.com/scotland/The-bird-that-cried-wolf.5450426.jp). In England, a first-summer male **White-throated Sparrow** *Zonotrichia albicollis* was present at Old Winchester Hill, Hampshire, from 27 October 2008 until 20 April; obviously, this means that it concerned another individual than the adult near Runcorn, Cheshire, from 8 November 2008 to 1 March (contra Dutch Birding 31: 198, 2009). A male was reported in Dumfries and Galloway, Scotland, on 12-14 July. Following the negative report on the highly endangered **Jankowski's Bunting** *Emberiza jankowskii* in Dutch Birding 31: 198, 2009, a more positive message came from a protected area near Baicheng in north-eastern China where two pairs were seen at a new site on 1 June. A female **Rustic Bunting** *E rustica* was trapped at Zwanenwater, Noord-Holland, on 6 June. In Finland, a singing male **Yellow-breasted Bunting** *E aureola* at Päätyenlahti, Kitee, on 9 July, was only the ninth since 2002. In Denmark, a male **Black-headed Bunting** *E melanocephala* was present inland near Krejbjerg, Østjylland, from 29 May to 5 June. From 20 May onwards, several individuals returned to south-eastern France, including three singing males and a presumed pair in Alpes-de Haute-Provence and Var. In Norway, a male stayed on Utsira on 10-21 June and a female at Træna, Nordland, from 25 June onwards. A presumed hybrid male **Indigo x Lazuli Bunting** *Passerina cyanea* x *amoena* at Stenbjerg, Thy, Denmark,

317 Subalpine Warbler / Baardgrasmus *Sylvia cantillans*, male, Zeebrugge, West-Vlaanderen, Belgium, 9 May 2009 *(Johan Buckens)*

318 Moltoni's Warbler / Moltoni's Baardgrasmus *Sylvia subalpina*, male, Unst, Shetland, Scotland, 10 June 2009 *(Hugh Harrop)*

on 4-8 July was almost certainly of local captive origin. Apart from the **Brown-headed Cowbird** *Molothrus ater* on Fair Isle, Shetland, on 8-10 May, a male was photographed at Belford, Northumberland, England, on 1-2 May, possibly another was seen in Norfolk on 7 May and a fourth was photographed in a garden in South Pembrokeshire, Wales, on 13-15 July (there were only two previous records in the WP; see Dutch Birding 31: 198, 2009).

For a number of reports, Birding World, Birdwatch, Ornithos, Sovon-nieuws, www.birdguides.com, www.rarebirdalert.co.uk and www.netfugl.dk were consulted. We wish to thank Peter Adriaens, Peter Alfrey, Vasil Ananian, Max Berlijn, Jan Bisschop, Soner Bekir, Richard Bonser, Geoff Carey, Graham Catley, Paco Chiclana, Rolf Christensen, Mark Constantine, José Luis Copete, Andrea Corso (Italy), Pierre-André Crochet, Murat Çuhadaroğlu, Edial Dekker, Enno Ebels, David Erterius, Lee Evans, Marcin Faber, Dick Forsman, Jacques Franchimont, Tommy Frandsen, Raymond Galea (Malta), Steve Gantlett, Martin Garner, Barak Granit, Dick Groenendijk, Geert Groot Koerkamp, Marcello Grussu, Ricard Gutiérrez (Spain), Trinus Haitjema, Axel Halley, Dick Hoek, Remco Hofland (China), Hannu Jännes (China), Justin Jansen, João Jara (Birds & Nature Tours), Frédéric Jiguet, Szabolcs Kókay, Yann Kolbeinsson, André van Loon, Gernant Magnin, Rafael Matias, Dave McAdams, Anthony McGeehan, Gerbrand Michielsen (Azores), Richard Millington, Dominic Mitchell, Geir Mobakken (Utsira), Nial Moores, Killian Mullarney, Silas Olofson (Faeroes), Gerry O'Neill, Gert Ottens, Andy Paterson, Yoav Perlman (IRDC), Magnus Robb, Norman Robb, Staffan Rodebrand, Luciano Ruggieri, Michael Sammut, George Sangster, Hadoram Shirihai, Roy Slaterus, Benjamin Steffen (Egypt), Arend Timmerman, Magnus Ullman, Mattias Ullman, Ruud Vlek, Rik Winters, Pim Wolf and Emin Yogurtcuoğlu for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands (arnoud.vandenberg@planet.nl)
Marcel Haas, Het Achtkant 31, 1906 GG Limmen, Netherlands (zoodauma@gmail.com)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de periode **mei-juni 2009**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, p/a Duinlustparkweg 98A, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland, e-mail cdna@dutchbirding.nl. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn op bovenstaand adres, of via de website van de DBA op www.dutchbirding.nl.

EENDEN TOT IBISSEN Intrigerend was de waarneming van een blauwe vorm **Ross' Gans** *Anser rossii* op 9 mei in de Banckspolder op Schiermonnikoog, Friesland; deze vorm is immers ook binnen het normale verspreidingsgebied in Noord-Amerika uiterst zeldzaam. Hier verbleven op deze dag ook drie **Roodhalsganzen** *Branta ruficolis*, vijf **Witbuikrotganzen** *B hrota* en een **Zwarte Rotgans** *B nigricans*. Een vermoedelijke hybride blauwe vorm **Ross' Gans x Brandgans** *B leucopsis* werd op 8 mei gefotografeerd in de Breebaartpolder bij Termunten, Groningen. Tot 22 mei werden er met name in het Waddengebied nog enkele **Roodhalsganzen** gezien. Een ongeringd exemplaar verbleef op 21 en 22 juni nog bij Westerland op Wieringen, Noord-Holland. De laatste **Witbuikrotgans** werd op 7 juni waargenomen op de kwelder bij Noordpolderzijl, Groningen. Op Wieringen werden op 5 mei maar liefst vijf adulte **Zwarte Rotganzen** waargenomen. De laatste van het seizoen werd op 24 mei gemeld op de kwelder bij Hornhuizen, Groningen. Een onvolwassen mannetje **Koningseider** *Somateria spectabilis* werd op 12 juni gemeld op de Richel nabij Vlieland, Friesland. Onverwacht was het verblijf van een mannetje **Brilzee-eend** *Melanitta perspicillata* in de Slufter op Texel, Noord-Holland, in de avond van 10 mei. De vogel trok op met Eiders *Somateria mollissima* en vertoonde soms baltsgedrag. Het mannetje **Buffelkopeend** *Bucephala albeola* van Barendrecht, Zuid-Holland, werd voor het laatst gemeld op 25 mei. Tot 4 mei verbleef een mannetje **Amerikaanse Wintertaling** *Anas carolinensis* in de Ezumakeeg, Friesland. Nadat er tussen 24 en 30 april al 10 **Kwartels** *Coturnix coturnix* in de Kennemerduinen bij Bloemendaal, Noord-Holland, werden gevangen, hingen hier tussen 10 en 25 mei nog eens 58 exemplaren in het net. Dat is minder dan in 2008, toen er in totaal 163 werden gevangen, waaronder exemplaren met kenmerken van Japanse Kwartel *C japonica*. Deze laatste soort wordt in het Middellandse Zeegebied voor de jacht uitgezet en hybridiseert met Kwartel. Op 5 mei werd een langsvliegende **IJsduiker** *Gavia immer* gemeld bij Huisduinen, Noord-Holland. Het mannetje **Grote Aalscholver** *Phalacrocorax carbo carbo* en vrouwtje **Aalscholver** *P c sinensis* die samen drie jongen grootbrachten in een boomnest op het Egbert Schuldinkeiland bij de sluizen van Lauwersoog, Friesland, begonnen in juni met een tweede broedsel. Op c 20 plekken, met name in de Randstad, werden **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* waargenomen. Het meeste bekijks trokken exemplaren in de Ackerdijkse Plassen, Zuid-Holland, van 12 tot 21 juni en vanaf 27 juni in de Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant. Wat velen gehoopt hadden, werd bewaarheid: de terugkeer van de op 25 april 2006 voor het eerst waargenomen **Groene Reiger** *Butorides virescens*. Nadat hij vanaf 25 mei door een enkeling reeds was waargenomen in

319 Ralreiger / Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Bergen op Zoom, Noord-Brabant, 29 mei 2009 *(Pim A Wolf)* **320** Groene Reiger / Green Heron *Butorides virescens*, adult, Zaandam, Noord-Holland, 4 juli 2009 *(Martin van der Schalk)* **321** Dougalls Stern / Roseate Tern *Sterna dougallii*, adult, Stellendam, Zuid-Holland, 7 mei 2009 *(Pim A Wolf)*

Zaandam, Noord-Holland, liet hij zich hier vanaf 3 juni door een breder publiek bewonderen. Hij was de gehele periode present, al was hij meestal onvindbaar. **Ralreigers** *Ardeola ralloides* werden gezien op 4 mei bij het Naardermeer, Noord-Holland, op 19 juni in natuurontwikkelingsgebied Willeskop bij Polsbroekerdam, Utrecht, en op 27 juni bij Westdorpe, Zeeland (op minder dan 500 m van de Belgische grens). **Koereigers** *Bubulcus ibis* werden gemeld op 15 mei bij Stellendam, Zuid-Holland, op 23 mei in de Oostvaardersplassen, Flevoland, en op 31 mei bij Mijdrecht, Utrecht. Van 23 mei tot 28 juni verbleven er bovendien maximaal twee bij Hoek, Zeeland. Op c 30 plekken verspreid over het land werden **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* gemeld. Het ging telkens om solitaire exemplaren of tweetallen. Waarnemingen van **Heilige Ibissen** *Threskiornis aethiopicus* lijken steeds gewoner te worden, vooral in de omgeving van Abcoude, Utrecht, en Budel, Noord-Brabant, waar de gehele periode een aantal verbleef.

AMERIKAANSE GIEREN TOT PLEVIEREN Een uit gevangenschap ontsnapte **Kalkoengier** *Cathartes aura* – met leertjes aan de poten – verbleef op 28 en 29 mei in Schuinesloot, Overijssel; op 30 mei bij Witteveen, Drenthe; op 1 juni bij Meppen, Drenthe; en van 3 tot 16 juni in Stadskanaal, Groningen. Een **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* zat op 22 mei minder dan een uur in een boom bij Bleskensgraaf, Zuid-Holland, tot vreugde van bijna 30 tijdig toegesnelde vogelaars. Eerdere gevallen dateren van 31 mei 1971 (Zeewolde, Flevoland), 29 tot 31 maart 1998 (Texel) en 4 juni tot 23 augustus 2000 (Bargerveen, Drenthe). In Zuid-Limburg vond dit voorjaar een broedgeval van **Zwarte Wouw** *Milvus migrans* plaats; op 16 juli werden er twee jongen op het nest geringd. Ook in de omgeving van Nijmegen, Gelderland, verbleef langdurig minstens één exemplaar, maar van broeden leek geen sprake. Aan doortrekkers werden er in totaal 37 Zwarte en 20 **Rode Wouwen** *M milvus* genoteerd op de verschillende trektelposten maar het werkelijke aantal zal vele malen hoger zijn geweest. Ook dit jaar was het Fochteloërveen, Drenthe/Friesland, weer goed voor **Slangenarenden** *Circaetus gallicus*. Vanaf 21 mei werden de soort hier regelmatig gemeld; op 21 juni kreeg een exemplaar met een lichte kop gezelschap van een exemplaar met een donkere kop. Tot eind mei werden op c 30 plekken **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* waargenomen. Het ging overwegend om kortstondige waarnemingen van solitaire exemplaren. Groepjes werden alleen gemeld op 14 mei bij Nieuwendijk, Noord-Brabant (twee); op 16 mei in de Engbertsdijksvenen, Overijssel (twee); op 19 mei bij Baarn, Utrecht (vier); op 21 mei op de Hoge Veluwe, Gelderland (drie); en op 24 mei bij Weurt, Gelderland (twee). Nadat er op 27 mei een **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla* was gehoord in het natuurontwikkelingsgebied de Groene Jonker bij Zevenhoven, Zuid-Holland, kon men hier vanaf 8 juni het reilen en zeilen van een broedpaar op de voet volgen. Tot vreugde van veel vogelaars lieten beide vogels zich veelvuldig van zeer nabij bekijken; er werd ook nog een derde exemplaar gehoord en gezien. Vanaf 14 juli kon men bovendien maximaal vijf kuikens bewonderen. Daarnaast werden in de nacht van 30 op 31 mei twee exemplaren gehoord in de Weerribben, Overijssel, en op 14 en 19 juni één in Polder Achteraf bij Breukeleveen, Noord-Holland. Een broedgeval bij Oegstgeest, Zuid-Holland, resulterend in vier kuikens, werd pas in juli bekend gemaakt. Op 23 mei werd een **Grijskoppurperkoet** *Porphyrio poliocephalus* gefotografeerd in Polder Portengen bij Kockengen, Utrecht. Een wilde herkomst ligt hier echter niet voor de hand. Naar verluidt werd de soort vorig voorjaar ook al gezien nabij Harmelen, Utrecht. Op c 30 plekken verspreid over het land werden **Steltkluten** *Himantopus himantopus* waargenomen. Een **Vorkstaartplevier** *Glareola pratincola* bracht een bliksembezoek aan 't Vroon bij Westkapelle, Zeeland, waar hij tijdens de avondschemering op 20 mei werd ontdekt en de volgende ochtend omstreeks 07:00 alweer wegvloog. Traditiegetrouw kon men in de eerste helft van mei op Texel terecht voor **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus*; vanaf 2 mei groeide een groep van vijf in Polder Eierland geleidelijk aan tot maximaal 16 op 7 mei. Daarnaast verbleef een groep van maximaal 11 van 10 tot 15 mei bij Zeewolde, Flevoland, en werd de soort ook op c vijf andere plekken vastgesteld. **Amerikaanse Goudplevieren** *Pluvialis dominica* werden gemeld op 10 mei in de Breebaartpolder bij Termunten, op 13 mei bij Camperduin, Noord-Holland (langsvliegend), en op 22 en 23 mei in de Kwade Hoek bij Stellendam. Een **Aziatische Goudplevier** *P fulva* werd op 16 mei gefotografeerd in de Banckspolder op Schiermonnikoog.

STRANDLOPERS TOT STERNS **Bonapartes Strandlopers** *Calidris fuscicollis* liepen op 20 mei op het wad bij Westhoek, Friesland, en van 2 tot 8 juni in de Ezumakeeg. Op c 10 plekken werden **Gestreepte Strandlopers** *C melanotos* aangetroffen, waaronder een tweetal op 4 en 5 mei bij het Schildmeer bij Overschild, Groningen (twee); minimaal twee van 9 tot 28 mei in het Lauwersmeergebied, Friesland/Groningen; van 20 tot 24 mei op de noordpunt van Texel; en op 23 en 24 juni in Waal en Burg op Texel. **Breedbekstrandlopers** *Limicola falcinellus* werden gezien op 9 en van 17 tot 24 mei bij Westhoek (maximaal vier); op 10 mei kortstondig op het Landje van Geijsel bij Ouderkerk aan de Amstel, Noord-Holland; op 16 mei bij Zwarte Haan, Friesland; op 16, 20 en 21 mei bij Paesens, Friesland; op 17 mei in de Breebaartpolder bij Termunten; op 18 mei bij Holwerd, Friesland; op 23 mei op de Dollardkwelder bij Termunten; op 24 en 28 mei in de Ezumakeeg; en op 11 juni bij Achter de Zwarten in het Lauwersmeergebied. Een **Blonde Ruiter** *Tryngites subruficollis* verbleef op 14 mei kortstondig op de noordpunt van Texel. **Poelsnippen** *Gallinago media* werden waargenomen op 13 mei in De Blikken bij Groede, Zeeland, en op 15 en 16 mei bij Heerlen, Limburg. **Terekruiters** *Xenus cinereus* verbleven op 15 mei in de Kwade Hoek, op 16 en 17 mei (mogelijk dezelfde) op de nabijgelegen Westplaat bij Oostvoorne, Zuid-Holland, en op 17 mei een uurtje in Polder Hardenhoek in de Brabantse Biesbosch. Een **Kleine Geelpootruiter** *Tringa flavipes* bevond zich van 1 tot 7 mei nabij De Muy op Texel. Opmerkelijk was het lange verblijf van een mannetje **Poelruiter** *T stagnatilis*

322 Kleinst Waterhoen / Baillon's Crake *Porzana pusilla*, mannetje, Zevenhoven, Zuid-Holland, 10 juni 2009 *(Hans Brinks)*

323 Kleinste Waterhoenders / Baillon's Crakes *Porzana pusilla*, mannetje en vrouwtje, Zevenhoven, Zuid-Holland, 20 juni 2009 *(Jaap Denee)*

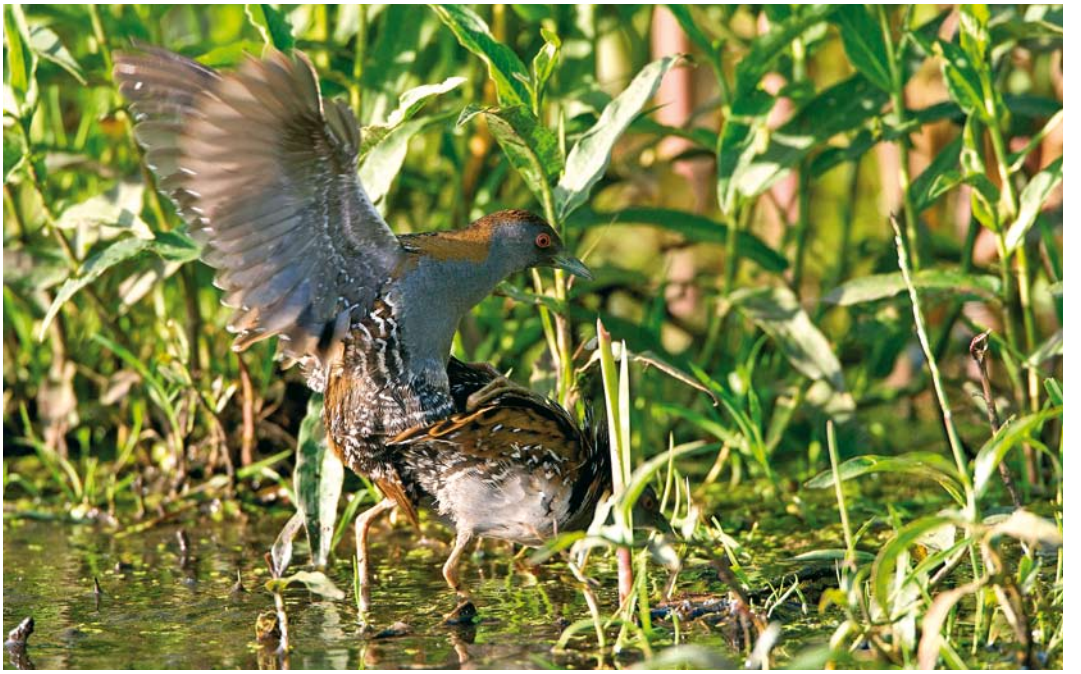

324 Kleinste Waterhoenders / Baillon's Crakes *Porzana pusilla*, mannetje en vrouwtje, Zevenhoven, Zuid-Holland, 15 juni 2009 *(Arnold Meijer)*

325 Kleinste Waterhoenders / Baillon's Crakes *Porzana pusilla*, mannetje en pulli, Zevenhoven, Zuid-Holland, 18 juli 2009 *(Martin van der Schalk)*

326 Kleine Geelpootruiter / Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes*, De Nederlanden, Texel, Noord-Holland, 1 mei 2009 *(Dirk-Jan van Unen)*

van 7 mei tot ten minste 22 juni in de Osdorper Binnenpolder bij Amsterdam, Noord-Holland. De vogel liet zich hier geregeld in baltsvlucht bewonderen en had het meermalen aan de stok met Tureluurs *T totanus*. Andere exemplaren werden gemeld op 2 mei in de Koudekerksche Inlaag bij Burgh Haamstede, Zeeland; op 7 en 10 mei in de Brabantse Biesbosch; op 13 mei bij Schellinkhout, Noord-Holland; op 22 mei bij het Jaap Deensgat in het Lauwersmeergebied; en op 6 juni in de Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland. Tot 5 juni kon men in het Lauwersmeergebied geregeld één of twee **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* zien rondtollen. Ook op c 10 andere plekken in het noorden en zuidwesten van het land verbleven voor kortere of langere tijd exemplaren. Van 26 tot 29 mei bevond een redelijk ver uitgekleurde **Rosse Franjepoot** *P fulicarius* zich in de Veenhuizerstukken bij Stadskanaal. Een opvallende waarneming was die van een langsvliegende adulte **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* op 8 mei bij de Mirnserklif bij Mirns, Friesland. Doortrekkende **Reuzensterns** *Hydroprogne caspia* werden nog tot begin juni gezien, vooral in het noorden; het Lauwersmeergebied was het meest in trek. Een binnenlands exemplaar vloog op 12 mei over de Oude Waal bij Nijmegen. Van 27 tot 29 juni verbleef een adulte in de Mokbaai op Texel. Bijzonder was de waarneming van een paar **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* op 7 juni in de Kennemerduinen bij Bloemendaal, waarvan het mannetje enkele Zandhagedissen *Lacerta agilis* voor het vrouwtje aandroeg. Eveneens opmerkelijk was het overtrekkende exemplaar op 24 mei op de Hoge Veluwe. De eerste in het traditionele 'zomerverblijf' in de Kop van Noord-Holland verscheen op 28 juni bij Schagen. **Witwangsterns** *Chlidonias hybrida* waren dit voorjaar goed vertegenwoordigd. Tot begin juni werden solitaire exemplaren of kleine groepjes op c 25 plekken aangetroffen. Alleen het uiterste westen van het land bleef verstoken van waarnemingen. Na begin juni werd nog slechts een 'handjevol' gemeld, waaronder twee op 22 juni in de Weerribben. Tussen 10 en 17 mei was er sprake van een vrij omvangrijke doortrekgolf van **Witvleugelsterns** *C leucopterus*. Op meer dan 40 plekken doken solitaire exemplaren of groepjes op, vooral in een brede baan van Zuid-Holland tot Groningen. Het grootste aantal bijeen bedroeg 54 op 13 mei op de Vlinderbalg in het Lauwersmeergebied. Ook na half mei werden nog exemplaren opgemerkt, waaronder een exemplaar dat lang bij Kinderdijk, Zuid-Holland, verbleef. Een adulte **Dougalls Stern** *Sterna dougallii* met Engelse ringen trok van 7 tot 9 mei de nodige bekijks bij de monding van het Haringvliet bij Stellendam.

UILEN TOT LIJSTERS In Drenthe hebben dit jaar zeker vijf mannetjes **Ruigpootuilen** *Aegolius funereus* een territorium bezet, sommige voor korte tijd. Twee daarvan bleken later gepaard te zijn en uiteindelijk heeft één van deze paren met succes gebroed. Een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* vloog op 23 mei over Medemblik, Noord-Holland. Vermoedelijk steeds dezelfde werd op 10 en 12 juni bij Grevenbricht, Limburg, en op 13 juni bij het

nabijgelegen Holt, Limburg, opgemerkt. Twitchbaar was hij helaas niet. Een overvliegende **Groene Bijeneter** *Merops persicus* liet op 21 mei een vogelaar verbouwereerd achter op de uitkijktoren bij Achter de Zwarten in het Lauwersmeergebied. Indien aanvaard betreft dit het derde geval, na exemplaren op 30 september 1961 op Texel en op 18 mei 1998 op Terschelling, Friesland. Op 12 mei streek een groep van 16 **Bijeneters** *M apiaster* neer in de tuin van een geluksvogel in Hallum, Friesland. Een groep van maximaal negen werd tussen 18 en 24 juni af en toe waargenomen op verschillende plekken in het duingebied rondom Wassenaar, Zuid-Holland. Op c 25 andere plekken verspreid over het land werden solitaire exemplaren of kleine groepjes waargenomen. Tot 5 juni werden er nog op 10 plekken verspreid over het land **Hoppen** *Upupa epops* gemeld. Geen enkele daarvan was twitchbaar. Behalve op de bekende plekken bij Venlo, Limburg, 's-Hertogenbosch, Noord-Brabant, en Eindhoven, Noord-Brabant, werden **Kuifleeuweriken** *Galerida cristata* waargenomen op 2 mei bij Leuth, Gelderland, en op 6 mei bij Oostmahorn, Friesland. Een op een huis zittende **Roodstuitzwaluw** *Cecropis daurica* werd op 1 mei gefotografeerd in Sauwerd, Groningen. Een overvliegende werd op 14 mei opgemerkt op de noordpunt van Texel. Tot 16 mei werden nog vijf overvliegende **Roodkeelpiepers** *Anthus cervinus* gemeld. Een aanvulling op het overzicht uit de voorgaande periode (Dutch Birding 31: 199-205, 2009) betreft de waarneming van een **Citroenkwikstaart** *Motacilla citreola* op 29 april bij Giethoorn, Overijssel. De geschiedenis leek zich te herhalen, want net als in 1986 en 2000 leverde 2009 zowel een april- als een mei-geval op van **Alpenheggenmus** *Prunella collaris*. Na de vogel van Eibergen, Gelderland, van 26 tot 29 april, werden er op 7 mei maar liefst twee gefotografeerd op de Molenheide bij Mill, Noord-Brabant. Helaas waren deze later onvindbaar. Een populaire **Noordse Nachtegaal** *Luscinia luscinia* was van 19 mei tot 12 juni te bewonderen nabij Dieren, Gelderland. Op 25 mei werd een exemplaar gevangen in het Zwanenwater bij Callantsoog, Noord-Holland, en van 1 tot 13 juni zong een exemplaar in de Brabantse Biesbosch. Een **Roodsterblauwborst** *L svecica svecica* werd op 5 juni gemeld in de Amsterdamse Waterleidingduinen nabij Langevelderslag, Zuid-Holland. Een onverwachte ontdekking betrof die van een vrouwtje **Woestijntapuit** *Oenanthe deserti* op 7 juni bij Zunderdorp in Waterland, Noord-Holland. Helaas was de vogel slechts een dag aanwezig op een locatie die niet vrij toegankelijk was. Een mannetje **Rode Rotslijster** *Monticola saxatilis* verbleef op 30 april en 1 mei in de Veenhuizerstukken bij Stadskanaal.

ZANGERS TOT GORZEN Voorlopige schattingen van het aantal territoria van **Cetti's Zanger** *Cettia cetti* komen uit op 110-150, tegenover 80-100 in 2008. Het aantal territoria van **Graszanger** *Cisticola juncidis* is nog onbekend maar de soort is op diverse plekken in Zeeland aanwezig. **Krekelzangers** *Locustella fluviatilis* zongen op 31 mei bij Loon, Drenthe, op 8 en 9 juni bij het Sneekermeer, Friesland, en van 11 tot 26 juni bij Nietap, Drenthe. Vanaf begin mei doken er op een handvol plekken in Zuid-Limburg weer **Orpheusspotvogels** *Hippolais polyglotta* op. De meest bezochte bevond zich – op dezelfde plek als vorig jaar – in het Gerendal bij Valkenburg, Limburg. Bij Cottessen, Limburg, vond een gemengd broedgeval plaats van (vrouwtje) Spotvogel *H icterina* x Orpheusspotvogel; in juli werden twee jongen geringd. Buiten Limburg waren er waarnemingen van 27 tot 29 juni in de Kennemerduinen bij Bloemendaal, en vanaf 30 juni bij Sint-Oedenrode, Noord-Brabant, en bij Spoordonk, Noord-Brabant. Een **Veldrietzanger** *Acrocephalus agricola* werd op 14 juni geringd nabij Den Oever, Noord-Holland. Op 17 juni werd een zingende **Struikrietzanger** *A dumetorum* ontdekt en opgenomen in de Scherpenissepolder bij Scherpenisse, Zeeland. De volgende twee dagen werd deze soort hier eveneens gemeld, al werd de zang toen niet meer gehoord. Een zingende **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* hield zich op 5 juni op nabij Kootwijk, Gelderland. Het betrof het eerste geval voor deze provincie. Een zingende **Iberische Tjiftjaf** *P ibericus* bevond zich van 5 juni tot in juli in Haarlem, Noord-Holland. Meldingen op 14 mei bij Almere, Flevoland, en op 28 mei in Utrecht, Utrecht, gingen vergezeld van een minder uitvoerige documentatie. Zingende **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* werden waargenomen op 7 mei in Apeldoorn, Gelderland, en op 28 mei op een boerenerf in Polder Waard-Nieuwland nabij Den Oever. Een zomerse **Klapekster** *Lanius excubitor* bevond zich tot in juli op het Fochteloërveen. **Roodkopklauwieren** *L senator* verbleven op 6 mei in de Vughtse Gement bij Vught, Noord-Brabant; op 8 mei bij Noordwijk, Zuid-Holland; op

327 Woestijntapuit / Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, vrouwtje, Poppendammerweeren, Zunderdorp, Noord-Holland, 7 juni 2009 *(Edial Dekker)*

328 Ralreiger / Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Willeskop, Utrecht, 19 juni 2009 *(Harvey van Diek)* **329** Roodkopklauwier / Woodchat Shrike *Lanius senator*, Texel, Noord-Holland, 15 juni 2009 *(René Pop)* **330** Bosgors / Rustic Bunting *Emberiza rustica*, adult vrouwtje, Zwanenwater, Noord-Holland, 6 juni 2009 *(Fred Koning)* **331** Veldrietzanger / Paddyfield Warbler *Acrcocephalus agricola*, Den Oever, Noord-Holland, 14 juni 2009 *(Jaap Wierdsma)* **332** Krekelzanger / River Warbler *Locustella fluviatilis*, Sneekermeer, Friesland, 9 juni 2009 *(Roland Jansen)* **333** Alpenheggenmussen / Alpine Accentors *Prunella collaris*, Molenheide, Mill, Noord-Brabant, 7 mei 2009 *(Albert Jacobs)*

9 mei in de Sliedrechtse Biesbosch, Zuid-Holland; op 16 mei bij Camperduin; op 31 mei op het Balloërveld en van 1 tot 13 juni in de nabijgelegen Gasterse Duinen bij Gasteren, Drenthe; op 4 juni bij Rijsbergen, Noord-Brabant; en op 15 en 16 juni nabij Oost op Texel. Op 30 juni werden drie **Huiskraaien** *Corvus splendens* waargenomen op de Maasvlakte, Zuid-Holland, op c 5 km van de broedplaats in Hoek van Holland. Een eerstezomer **Roze Spreeuw** *Sturnus roseus* werd op 21 mei gefotografeerd in een tuin in Oost-Vlieland, Friesland. Op 13 juni werd een adulte gemeld in de Ezumakeeg. De eerste **Roodmus** *Carpodacus erythrinus* van het jaar werd op 18 mei waargenomen bij Wijk aan Zee, Noord-Holland. Vanaf 22 mei volgden er meer en tot 26 juni werd de soort op c 20 plekken verspreid over het land aangetroffen. Met twee adulte mannetjes op 1 juni en een eerste-zomer mannetje op 13 juni was de omgeving van Ooij, Gelderland, bijzonder in trek. Een **Ortolaan** *Emberiza hortulana* die van 14 tot 16 mei op een strekdam in Lelystad-Haven, Flevoland, verbleef, kon rekenen op de nodige belangstelling. Tot 22 mei werd de soort verder op slechts zeven plekken gemeld. Op 6 juni werd een adult vrouwtje **Bosgors** *E rustica* gevangen in het Zwanenwater bij Callantsoog. Een zingend mannetje **Grauwe Gors** *E calandra* bleef tot ten minste 11 mei net als vorig jaar in de Vughtse Gement bij Vught. Daarnaast werden er nog op minimaal zeven plekken in Gelderland en Limburg kortstondig pleisterende of overvliegende exemplaren gemeld.

Wij bedanken Max Berlijn, Marnix Jonker, Gert Ottens, Jeroen van Vianen en Rik Winters voor hun hulp bij het samenstellen van dit overzicht.

Roy Slaterus, Bervoetsbos 71, 2134 PM Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland (vincent@vwgdenhaag.nl)

DB Actueel

Grijze Wouw brengt bliksembezoek aan Alblasserwaard
Vrijdagavond 22 mei 2009 hadden Cors Aantjes, Pieter Bieren en Gerrit Rijneveld afgesproken op de fiets naar een libellencursus in Wijngaarden, Zuid-Holland, te gaan. Alleen PB had een verrekijker meegenomen, onder het motto 'Je weet maar nooit'. Om c 19:17 ontdekten ze een biddende lichte en kleine roofvogel bij een klein 'pestbosje' in polder Bleskensgraaf, net ten noorden van het oude riviertje de Alblas en het dorp Bleskensgraaf. Geheel verbluft kon PB de ene na de andere soort afstrepen en na enkele seconden door de kijker te hebben gekeken kon hij hem als 'vrijwel zekere' Grijze Wouw *Elanus caeruleus* determineren door het kleine formaat en de slanke indruk, spitse, leigrijze bovenvleugels met donkere armdekveren, zwarte handpennen op de ondervleugels, korte staart en – wat er erg uitsprong – rode ogen en gele (ongeringde) poten. De adrenaline joeg met hoge snelheid door de aderen van de ontdekkers want ze beseften heel goed met een van de weinige waarnemingen van deze soort te maken te hebben! PB belde voor de zekerheid met Hendrik Jan van Dijk om de kenmerken uit de ANWB-Vogelgids te checken. Deze bleken allemaal te kloppen. Na dit korte telefoongesprek werd even afgewacht wat de vogel ging doen. Deze koos er gelukkig voor om in een kale boom te gaan zitten. Hij kon dus als 'ter plaatse' en als 'zeker' worden doorgegeven. Het speciaal voor zeldzaamheden in het leven geroepen efficiënte sms-systeem van de Vogelwerkgroep Alblasserwaard bewees zijn zoveelste dienst: 10 min na de onverwachte ontdekking was ieder lid van dit systeem op de hoogte. Ik (Anthonie Stip) ontving dit sms-bericht van 19:27:15 met een enige verbijstering. Direct na ontvangst belde ik PB. Blijkbaar was ik de eerste want hij nam direct op en bevestigde nogmaals de bijzondere vondst. Vanuit mijn woonplaats Nieuw-Lekkerland is het normaal gesproken 25 min fietsen naar de plek van ontdekking. Ik deed er nu 20 min over, met forse tegenwind en al telefonerend. Bevriende vogelaars die niet in de sms-groep zitten moesten immers ook op de hoogte worden gesteld. Ik bleek Dutch Bird Alerts net voor te zijn, want terwijl ik een vogelaar aan de lijn had kreeg deze de waarneming doorgepiept. Een lange rij auto's in de berm – de vogel was vanaf het fietspad langs een drukke doorgaande weg te zien – en een club uitgelaten mensen verraadden de locatie. Bij mijn aankomst bleek hij gelukkig nog aanwezig en prachtig te bekijken op een afstand van c 70 m. Enkele fotografen konden hem mooi documenteren. Geheel onverwachts raakte een Zwarte Kraai *Corvus corone* in opspraak toen hij rond 19:52 de Grijze Wouw van zijn locatie joeg. Tot grote teleurstelling van alle aanwezigen vloog laatstgenoemde met onvaste koers richting zuidwest, daarbij af en toe biddend. Een enkele twitcher heeft hem nog als een stipje gezien en hij is door drie vogelaars bekeken langs de Heiweg te Oud Alblas. Dit was toen anderen hem vanaf de ontdeklocatie nog konden volgen met telescopen. Uiteindelijk verdween hij ongeveer boven Papendrecht uit beeld. Direct daarna is nog door 10-tallen vogelaars zonder resultaat in de omgeving gezocht. Het bleef dus bij de 35 min dat de vogel ter plaatse was en door bijna 30 gelukkigen kon worden gezien.

Deze waarneming betreft het vierde geval. De vorige waren op 31 mei 1971 (Knardijk, Flevoland), op 29-31 maart 1998 (De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland) en van 4 juni tot 23 augustus 2000 (Bargerveen, Drenthe). ANTHONIE STIP

BLACK-WINGED KITE In the evening of 22 May 2009, an unringed adult Black-winged Kite *Elanus caeruleus* stayed for just 35 min at Bleskensgraaf, Zuid-Holland,

334-335 Grijze Wouw / Black-winged Kite *Elanus caeruleus*, Bleskensgraaf, Zuid-Holland, 22 mei 2009 *(Hans Gebuis)*

the Netherlands. When found it was hunting but soon it perched in a bare tree. It was seen by almost 30 birders. Eventually, it was disturbed by a Carrion Crow *Corvus corone* and it flew away in a south-westerly direction. There are three previous records for the Netherlands: on 31 May 1971, on 29-31 March 1998 and from 4 June to 23 August 2000.

Brown Fish Owl in Turkey and first breeding record for WP In early June 2009, Arnoud van den Berg and Cecilia Bosman travelled overland by car to Turkey for The Sound Approach with the aim to get sound recordings of some difficult species. Their main targets were a number of owl taxa Strigidae for a new The Sound Approach book to be authored by Dick Forsman. The journey took them as far as the coasts of southern Turkey, where they intended to search for Western Brown Fish Owl *Ketupa zeylonensis semenowi*. Obviously, they knew that finding a Brown Fish Owl, which in the WP is classified as 'on the brink of extinction', would be a long shot, not the least because they did not know any site and in summer it is supposed to be silent. There are only two reliable records for Turkey since 1900, in the Adana region in April 1990 and in the Antalya region from October 2004 (Dutch Birding 24: 157-161, 2002, Sandgrouse 29: 94-95, 2007); the precise localities are not widely known.

During the search, AvdB had frequent contact with Soner Bekir (who planned to do a search in late July) and Gernant Magnin (who searched for the species frequently in the past 20 years and did so in late May 2009 together with Kerem Boyla). From their suggestions and some literature, it was decided upon which area and what habitat to focus: mountainous streams with lots of fish, mature trees and steep cliffs. SB had mentioned a village situated in an area where the owls could be present. On 20 June 2009, within 30 km from here, AvdB and CB found a well-wooded river with frogs, crabs and fish. Later, it turned out that SB visited this place twice last year, without success. After a day of searching, AvdB and CB positioned themselves in the evening between the main cliff and the river. It was almost dark when at 20:50 a large owl flew past them, giving a brief view of its silhouette. Eurasian Eagle Owl *Bubo bubo* is the main confusion species but because of the bird's appearance they were convinced that they found a fish owl. Mark Constantine and DF were informed by phone and text messages were sent to SB and GM. The rest of the night and the following three days, they failed to see or hear another big owl, and they decided to try again later in the year when the birds are supposed to be vocal.

As soon as he could, SB arrived together with Murat Çuhadaroğlu. On 2 July, at 21:25, they watched a silhouet of a flying fish owl at another site in the area. They returned here the next night and using torch light they caught some eye shine on a cliff of one that flew to a pine tree; it remained here from 01:45 to 04:50 and they made amazing flash photographs. Two nights later, they returned to this site with Emin Yogurtcuoğlu and, at 23:30, they found again an adult in the same tree. The next night, when SB and MÇ had left, EY visited the same place and he not only had two adults here but also one close to the site of 20 June. On 6 July, SB sent AvdB an email about his successful quest and added that there were possibly three territories in the area. The photographs were published on www.trakus.org/kods_bird/trakusdergi01/2009_3_exx/index.html but, for obvious reasons, the precise locality was kept secret.

When hearing the news, MC immediately suggested that AvdB should return to record some calls. AvdB arrived with CB on 11 July. That first night, no owls were found but in the afternoon of 12 July, when SB had confirmed directions, the tree of the photographs was identified by a few small feathers and c 30 crab legs underneath it! After seeing an adult perched in another tree just before midnight, AvdB and CB photographed an individual on a ledge high on the cliff in the early hours of 13 July; in the late evening that day, this bird flew down and could be aged as a fledgling. They tried to collect as much information on the birds' natural history as possible. In four nights, despite the loud river noise, AvdB and

336 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Ketupa zeylonensis semenowi*, adult, southern Turkey, 13 July 2009 (*Arnoud B van den Berg/The Sound Approach*) **337** Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Ketupa zeylonensis semenowi*, adult, southern Turkey, 5 July 2009 *(Soner Bekir)* **338** Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Ketupa zeylonensis semenowi*, fledgling, southern Turkey, 15 July 2009 (*Arnoud B van den Berg/ The Sound Approach*)

CB made a few sound-recordings of inconspicuous calls by individuals which could be photographed as well. Quite remarkably, they never heard any loud begging or alarm call despite spending a total of 27 hours with the owls. The two adults never showed before 20:40, when it was almost dark, while the fledgling usually started to move c 15 min earlier. In the morning of 14 July, they found the fledgling roosting in a tree low on the cliff and they could make a series of photographs in daylight. It seemed that two fledglings were present but they never saw more than one at the same time. Only once, they watched an adult bringing food, a fish.

These sightings constitute the first breeding record for Turkey and the WP. In addition, it concerns a new site, adding a third dot on the species' map of occurrence in southern Turkey. Outside Turkey, there are less than a handful of WP records, the last in Israel in August 1975 (Dutch Birding 24: 157-161, 2002). Morphologically, the western subspecies *semenowi* is quite distinct, being much paler, buffer and less heavily streaked than *leschenaultii* from India to Thailand, *orientalis* elsewhere in eastern Asia to south-eastern China and Taiwan, and nominate *zeylonensis* in Sri Lanka. Unlike *semenowi*, the other subspecies are not considered rare.

Current plans include a survey this autumn or in early winter in this and other areas to see whether the species is indeed not as extremely rare as thought up to now. If the surveys are successful and necessary protection measures are in place, SB may run tours for birders who want to see the species (see www.birdingturkey.com). Arnoud B van den Berg, Soner Bekir & The Sound Approach

DBA-nieuws

Laurens Steijn als bestuurslid opgevolgd door Han Zevenhuizen Op passende wijze, met boeken en bonnen en mooie woorden, heeft het bestuur op de vergadering in juni 2009 afscheid genomen van bestuurslid Laurens Steijn. Laurens is 7.5 jaar bestuurslid geweest en het bestuur bedankt hem voor zijn waardevolle inbreng en inzet in die jaren. Met name de belangen van de naar informatie hunkerende vogelaar in het veld zijn door hem altijd met verve verdedigd. Laurens heeft nu meer tijd over voor zijn groeiende reisorganisatie BirdingBreaks.nl maar blijft nog wel lid van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Gelijktijdig met het vertrek van Laurens is Han Zevenhuizen het bestuur komen versterken. Han neemt in eerste instantie de secretariële taken over van Arjan van Egmond. De bestuurssamenstelling en taakverdeling ('portefeuilles' in grote lijnen) ziet er momenteel als volgt uit: Theo Admiraal: penningmeester, begeleiding uitgaven/projecten, ledenadministratie, verzending en contributie-inning; Gijsbert van der Bent: voorzitter (tot eind 2009), organisatie activiteiten, webredactie; Arjan van Egmond: organisatie activiteiten (onder andere de Dutch Birding-vogeldag), website, webredactie; Wietze Janse: informatiesystemen, automatisering, website; en Han Zevenhuizen: secretaris (voorbereiden/verslaglegging vergaderingen). Bestuur Dutch Birding Association

Dutch Birding-vogellijn: een tijd van komen en een tijd van gaan Welke rechtgeaarde Dutch Birder kent 'hem' niet, en wie heeft 'hem' nog nooit gebeld? De Dutch Birding-vogellijn: zijn faam was groot, een instituut dat ons jarenlang trouwe dienst heeft bewezen, maar aan alles komt een eind. Om te zorgen dat het laatste vogelnieuws zo snel mogelijk bij vogelaars terecht komt heeft de Dutch Birding Association steevast de modernste technieken toegepast. Die techniek betrof in het begin (1979) alleen de drukpers en de telefoon (met de onmisbare DB-telefoonlijst). Het antwoordapparaat met ingesproken bandje op een gewone telefoonlijn was begin jaren 1980 al een stevige revolutie; een hele generatie vogelaars is ermee opgegroeid. Met de introductie van een betaalde dienst, het 06-nummer (later 0900), werd de vogellijn naast een belangrijk informatiemedium ook een belangrijke inkomstenbron voor de DBA. Het tijdschrift Dutch Birding kon dankzij de welkome inkomsten van de vogellijn evolueren van een zwart-wit kwartaalblad tot een full-colour tweemaandelijks tijdschrift, zonder dat daarvoor aan de abonnees de hoofdprijs hoefde te worden gevraagd. Nu de techniek zodanig is voortgeschreden dat iedereen desgewenst op elk moment en vanaf welke locatie dan ook toegang heeft tot het allerlaatste vogelnieuws moest de DBA zich beraden over de vogellijn en de structuren daaromheen. De kosten die de DBA maakt om 0900-BIRDING in stand te houden zijn al enige tijd hoger dan de inkomsten. Als de vogellijn voor grote groepen vogelaars nog steeds een onmisbare informatiebron zou zijn dan was het ondanks deze kosten verantwoord de huidige opzet te handhaven. Het aantal bellers is echter afgenomen tot 'bijna nul', zodat de tijd is gekomen om er afscheid van te nemen.

Het definitief stoppen van de vogellijn zal in het derde kwartaal van 2009 gebeuren. We houden u op de website en in Dutch Birding op de hoogte van de exacte datum. Na het afsluiten zal op 0900-BIRDING nog twee maanden lang een boodschap en doorverwijzing naar de website te horen zijn. Daarnaast blijft de Dutch Birding-inspreeklijn (010-4281212) gewoon bestaan. Hier kan iedereen waarnemingen blijven inspreken. De 'vogellijnbeheerders' krijgen een aangepast takenpakket en zullen ervoor zorgen dat de ingesproken interessante waarnemingen zo snel mogelijk via de nieuwe systemen worden doorgegeven. Belangrijk is ook dat het op de oude manier 'doorpiepen' met het opheffen van de technisch hiermee verweven 0900-BIRDING-constructie komt te vervallen! Het direct doorgeven van interessante waarnemingen door leden van Dutch Bird Alerts kan dan alleen nog via de website www.dutchbirdalerts.nl of via een PDA/Smartphone (zie hiervoor onder meer www.dutchbirdalerts.nl/news.action?id=41). Bestuur Dutch Birding Association